
Від автора бестселера «Життя і мета собаки»
Брюс Кемерон
ПОДОРОЖ СОБАКИ
Клуб сімейного дозвілля

Брюс Кемерон
Подорож собаки

Розділ 1

Гріючись на сонці на дерев'яній пристані, яка виступала над ставком, я знав, що мене звати Дружко і я хороший собака.

Хутро на лапах маю чорне, як і решту тіла, але нижче з часом обарвилося білим. Я прожив довге й повне життя з хлопчиком на ім'я Ітан, багато днів розслаблено провівши на цій пристані, тут, на Фермі, насолоджуючись плаванням чи гавканням на качок.

Це було друге літо без Ітана. Коли він помер, я відчув усередині біль, набагато гостріший за все, що будь-коли пережив. Тепер цей біль послабшав і більше нагадував ниття в животі, але й досі відчувався постійно. Лише сон погамовував його: доки я спав, Ітан біг крізь сни поряд зі мною.

Я був старим собакою і знав, що вже скоро прийде набагато глибший сон, як уже бувало раніше. Він приходив по мене, коли я звався Тобі в моєму безглуздому першому житті, де не мав справжньої мети, окрім як бавитися з іншими собаками. Потім прийшов, коли я відгукувався на ім'я Бейлі та вперше зустрів свого хлопчика, повністю присвятивши себе любові до нього. Він прийшов по мене, коли мене називали Еллі й моїм обов'язком було працювати, знаходити людей і рятувати їх. Тож наступного разу, коли глибокий сон прийде по мене наприкінці цього життя як Дружка, я був упевнений, що не житиму знову, бо виконав своє призначення й більше не маю підстав бути собакою. Тож станеться це цього літа чи наступного – неважливо. Ітан… Любити Ітана було моєю кінцевою метою, і я зробив для цього все, що міг. Я був хорошим собакою.

Але…

Але, сидячи там, я спостерігав, як одне з багатьох дитинчат Ітанової родини непевним кроком дибає до краю пристані. Це була дівчинка, і вона ще не так багато ходила за своє життя, тому, одягнута в білі пишні штанці й тоненьку сорочку, хилиталася на

кожному кроці. Я уявив, як стрибаю у воду й витягаю її на поверхню за ту сорочку, і тихо заскавчав.

Матір дитини звали Ґлорія. Вона теж була на пристані – нерухомо лежала на розкладному стільці зі шматочками овочів на кожному оці. Жінка тримала повідець, прив'язаний до пояса дівчинки, але той вислизнув із руки й тепер волочився слідом за малою, котра прямувала до краю пристані над ставком.

Коли я був цуценям, то ослаблення повідця завжди посилювало в мені бажання все розвідати, і реакція цієї дівчинки була такою ж.

То був другий приїзд Ґлорії на Ферму. Уперше це сталося взимку. Ще був живий Ітан, і Ґлорія простягнула йому дитину, назвавши його Дідусем. Коли ця жінка поїхала, Ітан і його подруга Ганна багато разів за багато ночей промовляли її ім'я із сумом у голосі.

Також вони називали ім'я Клеріті. Дитину звали Клеріті, хоча Ґлорія часто називала її Клеріті Джун.

Я був упевнений: Ітан хотів би, щоб я наглянув за Клеріті, котра, здавалося, завжди потрапляла в халепу. Кілька днів я безславно сидів поряд, коли маля заповзло під годівницю для птахів і напхало собі до рота повні жмені впалого зерна. Одним із головних моїх обов'язків було ганяти білок, коли вони так робили, але я не розумів, як діяти, упіймавши на цьому Клеріті, хоча знав, що для дитини їсти пташиний корм – явно проти правил. І мав рацію: коли нарешті я гавкнув кілька разів, Ґлорія сіла на місці, де щойно лежала обличчям униз на рушнику, і була дуже сердита.

Зараз я кинув погляд на Ґлорію. Мені гавкнути? Діти часто стрибали в ставок, та ніколи – у такому юному віці, як ця дівчинка, хоча йшла вона так, що невідворотно мала опинитись у воді. Малюків пускали у воду, лише коли їх тримали дорослі. Я озирнувся на будинок. Ганна була надворі й навколішки гралася з квітами біля під'їзної доріжки, надто далеко, аби щось вдіяти, якщо Клеріті впаде в ставок. Я був цілком упевнений: Ганна б теж хотіла, щоб я наглянув за Клеріті. Це було моєю новою метою.

Клеріті наближалася до краю. Я знову заскавчав, уже голосніше.

– Цить, – промовила Ґлорія, не розплющуючи очей.

Я не розумів цього слова, але різкий тон сумнівів не лишав.

Клеріті навіть не озирнулася. Дістався до краю пристані, вона на мить захиталася, а тоді полетіла з нього просто вниз.

Врізаючись кігтями в дошки, я кинувся з краю пристані в теплу воду. Клеріті раз у раз виринала на поверхню, відчайдушно працюючи своїми маленькими кінцівками, але здебільшого її голова була під водою. За лічені секунди я дістався до неї, м'яко схопив зубами за сорочку. Витягнув її голову з-під води й повернув до берега.

Ґлорія заверещала:

– О Боже! Клеріті!

Вона оббігла довкола й увійшла у воду тієї ж миті, коли мої лапи намацали мулисте дно ставка.

– Поганий собака! – закричала вона, вихопивши в мене Клеріті. – Ти поганий, поганий собака!

Я присоромлено похнюпив голову.

– Ґлоріє! Що сталося? – гукнула Ганна, підбігаючи до нас.

– Ваш собака зіштовхнув дитину у воду. Клеріті могла втопитися! Довелося стрибати рятувати її, і тепер я вся мокра!

У голосі кожної дуже явно чулася тривога.

– Дружку? – сказала Ганна.

Я не наважувався глянути на неї. Трохи помахав хвостом, плескаючи ним по поверхні води. Я не знав, що зробив не так, але точно всіх засмутив.

Так, усіх, окрім Клеріті. Я ризикнув глянути на неї, бо відчував, як вона напружилася в материних руках, тягнучи свої маленькі рученята до мене.

– Длузку, – пробелькотіла Клеріті.

Вода рікою стікала по її ногах зі штанців. Я знов опустив очі.

Ґлорія трохи видихнула.

– Ганно, ви не могли б узяти дитину? Її підгузки наскрізь мокрі, а я хочу лягти на живіт, щоб бути однакового кольору з обох боків.

– Звісно, – сказала Ганна. – Ходімо, Дружку.

Вдячний, що з *цим* покінчено, я вистрибнув із води, махаючи хвостом.

– Не трусися! – сказала Ґлорія, задкуючи від мене по пристані.

Я чув попередження в її голосі, хоча й не знав напевне, *що* вона намагається мені сказати, тому струснувся з голови до ніг, щоб висушити хутро.

– Фу, ні! – заверещала Ґлорія.

Вона суворо відчитала мене, тицяючи пальцем і вивергаючи низку не зрозумілих мені слів, щоправда, кілька разів усе ж назвавши «поганим собакою». Я похнюпив голову й моргав.

– Дружку, ходімо, – сказала Ганна м'яким тоном.

Я покірно послідував за нею до будинку.

– Длузку, – твердила Клеріті. – Длузку.

Коли ми досягли парадного ґанку, я зупинився через дивний присмак у роті. Я вже відчував його раніше – він нагадав мені той раз, коли я витягнув зі сміття тонку металеву пательню, позначену солодкими ароматами, і, вилизавши дочиста, для проби трохи пожував її. Метал виявився таким гидким на смак, що я виплюнув його. Однак цей теперішній присмак я виплюнути не міг – він міцно сидів у мене на язику, віддаючи в ніс.

– Дружку? – Ганна стояла на парадному ґанку, дивлячись на мене. – Що сталося?

Я махнув хвостом і застрибнув на ґанок, показуючи дорогу в будинок, доки вона відчинила двері.

Завжди весело було проходити крізь ці двері, хоч усередину, хоч назовні, бо це означало, що ми робимо щось нове.

Згодом я стояв насторожі, доки Ганна й Клеріті грали в нову гру. Ганна відносила Клеріті на вершину сходів, а тоді спостерігала, як мала розвертається й задом наперед сповзає зі сходів. Зазвичай жінка казала: «Гарна дівчинка», – а я махав хвостом. Коли Клеріті досягала нижньої сходинки, я лизав її в обличчя, вона хихотіла, а тоді підіймала рученята до Ганни.

– Ма, – благала вона. – Ма Бабуня. Ма.

Коли вона промовляла це, Ганна підіймала й цілувала її, а тоді відносила на вершину сходів, щоб зробити все спочатку.

Удовольнившись тим, що вони в безпеці, я пішов на своє улюблене місце у вітальні, покружляв і, зітхаючи, влігся. За кілька хвилин до мене підійшла Клеріті, тягнучи за собою ковдру. У неї в роті було щось, що вона жувала, та ніколи не ковтала.

– Длузку, – сказала дівчинка.

Вона опустилася на всі чотири й так проповзла останні кілька футів до мене, а тоді згорнулась у мене під боком калачиком, натягнувши на себе ковдру крихітними рученятами. Я понюхав її голову – ніхто в цілому світі не пахнув так, як Клеріті. Її запах сповнив мене теплого почуття, від якого хилило в сон.

Ми ще спали, коли я почув, як відчиняються двері з дротяною сіткою й до кімнати входить Ґлорія.

– О Клеріті! – сказала вона.

Я сонно розплющив очі, а Ґлорія нахилилася й ривком підняла дівчинку звідти, де вона спала. Місце, де Клеріті щойно тулилася до мене, здавалося дивно холодним і порожнім без неї.

З кухні увійшла Ганна.

– Я печу коржики, – сказала вона.

Я підвівся на лапи, адже *це* слово знав. Махаючи хвостом, підійшов обнюхати Ганнині руки, що пахли чимось солодким.

– Дитина спала впритул до собаки, – сказала Ґлорія.

Слово «собака», як завжди, прозвучало так, наче я розізлив її. Я гадав, чи це означає, що коржиків не буде.

– Саме так, – сказала Ганна. – Клеріті пригорнулася просто до нього.

– Я лише хотіла б, аби моя дитина не спала поряд із собакою. Якщо Дружко перевернеться, він може розчавити Клеріті.

Я стежив за Ганною, сподіваючись якої підказки – чому зараз згадали моє ім'я. Жінка приклала руку до рота.

– Я… гаразд, звісно. Я подбаю, щоб цього не сталося знову.

Клеріті ще спала, прихилившись своєю маленькою голівкою до плеча Ґлорії. Та передала дитину Ганні й із зітханням сіла за кухонний стіл.

– Є охолоджений чай? – спитала вона.

– Зараз зроблю тобі.

Тримаючи дитину, Ганна підійшла до кухонної поверхні. Вона виклала речі на стіл, проте я не бачив ніяких коржиків, хоч явно відчував у повітрі їхній запах, солодкий і теплий. Я покірно сидів і чекав.

– Я просто гадаю, було б краще, щоб на час нашого з Клеріті приїзду в гості собака лишався у дворі, – сказала Ґлорія.

Вона відсьорбнула напій, а Ганна тим часом підсіла до неї за стіл. Клеріті заворушилася, і Ганна погладила її.

– О, цього я зробити не можу.

Я зі стогоном улігся, гадаючи, чому люди завжди так роблять: говорять про коржики, але жодного не дають собаці, який на них заслуговує.

– Дружко – частина родини, – сказала Ганна.

Я сонно підняв голову, подивившись на господиню, але коржиків усе одно не було.

– Я коли-небудь розповідала тобі, як він звів нас з Ітаном разом?

На слові «Ітан» я завмер. Це ім'я все рідше й рідше лунало в цьому будинку, проте я не міг чути, як його вимовляють, і не згадувати при цьому його запах чи дотик руки до мого хутра.

– *Собака* звів вас разом? – перепитала Ґлорія.

– Ми з Ітаном були знайомі з дитинства. У старших класах закохані, але після пожежі – ти ж знаєш про пожежу, яка скалічила йому ногу?

– Може, ваш син згадував, не знаю. Здебільшого Генрі говорив лише про себе. Ви ж знаєте, які вони, чоловіки.

– Гаразд, після пожежі Ітан… щось темне володіло ним ізсередини, а я була недостатньо доросла, тобто недостатньо зріла, щоб допомогти йому впоратися з цим.

Я відчув щось схоже на смуток у Ганниному голосі та зрозумів, що потрібен їй. Будучи досі під столом, я підійшов і поклав голову їй на коліна. Вона м'яко погладила моє хутро. Босі ніжки Клеріті звисали просто наді мною.

– Ітан тоді теж мав собаку, чудового золотистого ретривера на ім'я Бейлі. То був його пес-чудак.

Я замахав хвостом, почувши ім'я Бейлі та слово «чудак». Щоразу, як Ітан називав мене чудаком, він робив це з любов'ю, обіймав мене, а я цілував його в обличчя. Цієї миті я тужив за Ітаном так сильно, як не тужив давно, і відчував, що Ганна теж сумує за ним. Я поцілував руку, що гладила мене, і Ганна опустила очі й усміхнулася до моєї голови на своїх колінах.

– Ти теж хороший собака, Дружку, – сказала жінка.

Я трохи енергійніше замахав хвостом, почувши, як мене назвали хорошим собакою. Цілком імовірно було, що зрештою вся ця розмова скінчиться коржиками.

– Хай там як, ми пішли різними шляхами. Я зустріла Метью, ми одружилися, і в мене народилися Речел, і Сінді, і, звісно, Генрі.

Ґлорія тихо хмикнула, але я на неї не дивився. Ганна продовжувала гладити мене по голові, і я не хотів, щоб вона зупинялася.

– Коли помер Метью, я зрозуміла, що сумую за дітьми, і переїхала назад до міста. І одного дня, коли Дружку був, мабуть, рік, він гуляв у собачому парку і йшов за Речел до дому. У нього на нашийнику був жетон, і коли я глянула на нього… що ж, була неабияк здивована, побачивши там ім'я Ітана. А як здивувався Ітан, коли я зателефонувала йому! Я думала про те, щоб заїхати побачитися з ним, та, мабуть, ніколи б на це не зважилася. Дурість, але між нами все недобре скінчилося, і, хоч це було давно, я відчувала… не знаю, соромилася, мабуть.

– Знайшли кому розповідати про тяжкі розриви. У мене їх безліч було, це точно, – фиркнула Ґлорія.

– Так, не сумніваюся, – промовила Ганна. Вона подивилася вниз на свої коліна й усміхнулася мені. – Коли по всіх тих роках я побачила Ітана, це було так, наче ми ніколи не розлучалися. Нам було призначено бути разом. Дітям я, звісно, не стала б цього казати, але Ітан завжди був моїм єдиним, моєю спорідненою душею. І все ж, якби не Дружко, ми могли б ніколи більше не зустрітися.

Мені подобалося чути, як моє та Ітанове імена промовляють уголос, і я відчував Ганнині любов і смуток, коли вона всміхалася мені.

– Ой, поглянь, котра година, – раптом сказала Ганна.

Вона встала й передала Клеріті Ґлорії. Маля ворухнулося, тицьнувши крихітним кулачком у повітря, і позіхнуло. Зі стукотом з гарячої духовки з'явилися коржики, і хвилею розійшовся смачний запах, але Ганна жодного мені не дала.

Для мене відчувати коржики в такій звабливій близькості до власного носа й не отримати смачненького було величезною трагедією цього дня.

– Я піду десь на півтори години, – сказала Ганна Ґлорії.

Жінка потяглася рукою туди, де зберігала іграшки під назвою «ключі», і почувся металічний дзенькіт, який у мене був пов'язаний з їздою в машині. Я пильно стежив, розриваючись між бажаннями покататися й лишитися біля коржиків.

– Ти залишишся тут, Дружку, – сказала Ганна. – О, до речі, Ґлоріє, тримай двері до льоху зачиненими. Клеріті полюбляє лазити вниз усіма сходами, що знайде, а я мусила покласти там, унизу, щурячу отруту.

– Щури? Тут є щури? – різко спитала Ґлорія.

Клеріті вже повністю прокинулася й борсалася в материних руках.

– Так. Це ферма. Часом у нас трапляються щури. Усе гаразд, Ґлоріє. Просто тримай двері зачиненими.

Я відчув легкий гнів у Ганниному голосі й тривожно спостерігав за нею, чекаючи підказок про те, що відбувається. Однак, як зазвичай у таких випадках, зауважені мною сильні емоції так і не дістали

пояснення. Такі вже люди: почуття в них складні – просто заважкі для розуміння собаки.

Коли вона пішла, я почимчикував за Ганною до її машини.

– Ні, ти залишишся тут, Дружку, – сказала вона.

Її намір був очевидним, особливо коли вона сіла в машину й зачинила переді мною дверцята, дзенькнувши ключами. Я помахав хвостом, сподіваючись, що вона передумає, та коли авто рушило по доріжці, зрозумів, що катання сьогодні не буде.

Я прослизнув назад у дім крізь собачі двері. Клеріті сиділа на своєму спеціальному стільці – з тацею попереду. Над нею схилилася Ґлорія, намагаючись запхати їжу малій до рота, а дівчинка переважно випльовувала її. Я якось спробував їжу Клеріті й потому анітрохи її не засуджував. Часто Клеріті дозволяли власноруч класти маленькі шматочки їжі собі до рота, та коли доходило до справді огидних харчів, її мати з Ганною досі мусили годувати її з ложечки.

– Длузку! – забелькотіла Клеріті, радісно плескаючи долоньками по таці.

Трохи їжі виплеснулося в обличчя Ґлорії, і вона різко, з хрипом розпрямилася. Обтерла рушником обличчя й гнівно зиркнула на мене. Я опустив очі.

– Повірити не можу, що вона просто дозволяє тобі вештатися, як у себе вдома, – процідила вона.

Я ніколи не мав сподівань, що Ґлорія дасть мені коржика.

– Отже, доки я тут головна, цього не буде, – сказала вона.

Кілька секунд мовчки роздивлялася мене, а тоді фиркнула.

– Гаразд. Ходи сюди! – наказала жінка.

Я слухняно послідував за нею до дверей льоху. Вона відчинила їх.

– Заходь. Ну ж бо!

Я зрозумів, чого вона хоче, і увійшов крізь двері. На маленькій, укритій килимом ділянці мені вистачило простору обернутися й глянути на неї.

– Сиди тут, – сказала вона, зачиняючи двері.

Раптом сильно стемніло. Сходи, що вели вниз, були дерев'яні й рипіли, коли я спускався. Я нечасто бував у льосі й відчув запахи нових і цікавих речей унизу, які кортіло дослідити. Дослідити і, можливо, з'їсти.

Розділ 2

Хоча світло в льосі було дуже тьмяне, стіни й кутки рясніли густими вогкими запахами. На дерев'яних полицях стояли заплісняві пляшки, а картонна коробка, розм'якла по боках, була повна одягу, що зберігав дивовижну суміш запахів багатьох дітей, які мешкали на Фермі за всі ці роки. Я глибоко вдихнув, пригадавши, як бігав крізь літню траву й пірнав у товщу зимового снігу.

Однак, попри чарівні запахи, тут не було нічого, що хотілося б з'їсти.

За деякий час я почув легко розпізнаваний звук – під'їхала машина Ганни. Клацнувши, горішні двері відчинилися.

– Дружку! До мене негайно! – гримнула на мене Ґлорія.

Я поквапився до сходів, але спіткнувся в темряві, і біль, гострий і глибокий, пронизав мою задню ліву лапу. Я зупинився, дивлячись знизу вгору на Ґлорію, яка стояла в рамці світла відчинених дверей. Хотів почути від неї, що все гаразд, чим би не був той щойно відчутий біль.

– Я сказала: до мене! – промовила вона гучніше.

Я трохи заскиглив, ступивши на першу сходинку, але знав, що мушу робити так, як вона каже. Переніс вагу з хворої лапи, і це начебто допомогло.

– То ти йдеш? – Ґлорія зробила два кроки вниз і потяглася до мене.

Я не надто прагнув відчути її руку на своєму хутрі й знав, що вона чомусь злиться на мене, тож спробував ухилитися.

– Агов? – гукнула Ганна, і її голос луною рознісся нагорі.

Я пришвидшив хід, і лапі стало трохи легше. Ґлорія обернулася, і ми разом увійшли на кухню.

– Ґлоріє? – промовила Ганна. Вона опустила паперові пакети, коли я підійшов до неї, махаючи хвостом. – Де Клеріті?

– Я нарешті вклала її поспати.

– Що ти робила в льосі?

– Я… я шукала вино.

– Справді? Там, унизу? – Ганна опустила руку, і я обнюхав її, відчуваючи запах чогось солодкого. Я так радів, що жінка вдома.

– Ну, я гадала, це винний *льох*.

– А. Ні, думаю, у нас є трохи в шафці під тостером.

Ганна подивилася на мене, і я махнув хвостом.

– Дружку? Ти кульгаєш?

Я сів. Ганна відступила на кілька кроків і покликала мене. Я підійшов до неї.

– Тобі не здається, що він кульгає? – спитала Ганна.

– Звідки мені знати? – відгукнулася Ґлорія. – Я тямлю в дітях, а не в собаках.

– Дружку? Ти поранив лапу?

Я замахав хвостом, щиро задоволений її увагою. Ганна нахилилася й поцілувала мене між очей, а я лизнув її у відповідь. Вона підійшла до кухонної поверхні.

– Ой, ти не захотіла коржиків? – спитала.

– Мені не можна *коржиків,* – зневажливо відгукнулася Ґлорія.

Я ще ніколи не чув, щоб слово «коржики» промовляли з такою неприязню.

Ганна нічого не відповіла, але я чув її легке зітхання, коли вона почала викладати речі, принесені додому в пакетах. Іноді жінка привозила кісточку, але я за запахом чув, що сьогодні Ганні не вдалося її знайти. І все ж я пильно стежив за нею на випадок, якщо помилився.

– І я не хочу, щоб Клеріті їх їла, – за хвилину додала Ґлорія. – Вона вже й без того гладка.

Ганна розсміялася, а тоді замовкла.

– Ти це серйозно?

– Авжеж, серйозно.

За мить Ганна знов обернулася до пакетів із харчами.

– Гаразд, Ґлоріє, – тихо промовила вона.

Кілька днів по тому Ґлорія сиділа на передньому подвір'ї на сонці, підтягнувши коліна до грудей. Між пальцями ніг у неї були маленькі пухові кульки, і вона торкалася пальців крихітною паличкою, укритою хімікатом, від якого сльозилися очі. Кожен палець ставав темнішим, коли вона з ним закінчувала.

Запах був настільки різкий, що перебивав дивний присмак у мене в роті при тому, що той сильнішав із кожним днем.

Клеріті щойно гралася з іграшкою, але зіп'ялася на ноги й почимчикувала геть. Я подивився на Ґлорію, яка, звузивши очі, дивилася на свої пальці, а з її рота стирчав кінчик язика.

– Клеріті, не заблукай, – відсутнім тоном промовила Ґлорія.

За ті кілька днів, що Клеріті провела на Фермі, вона перейшла від хиткої ходи, з якої постійно падала рачки, до навички майже бігом зриватися з місця. Вона цілеспрямовано простувала до стайні, а я йшов слідом, гадаючи, що маю робити.

У стайні був кінь на ім'я Трой. Ітан за життя іноді їздив верхи на Трої, що я не дуже схвалював, адже коні ненадійні, на відміну від собак. Якось у юності Ітан упав із коня – ніхто ніколи не падав із собаки. Ганна на Трої не їздила.

Ми увійшли до стайні – Клеріті і я – і почули, як зафиркав при нашій появі Трой. У повітрі стояв запах сіна й жеребця. Клеріті понесло просто до стійла, де перебував Трой. Кінь різко смикнув головою вгору-вниз і знову фиркнув. Клеріті опинилася біля ґрат і стиснула їх своїми крихітними рученятами.

– Коник, – захоплено промовила вона. Її маленькі коліна так і підстрибували від радощів.

Я відчував, як зростає напруження Троя. Кінь не надто мене жалував, і з досвіду попередніх відвідин я знав, що моя присутність у стайні його нервує. Клеріті просунула руку крізь ґрати й спробувала погладити Троя, але той відсахнувся.

Я підійшов до Клеріті й торкнувся її носа своїм, даючи їй знати, що як хоче когось погладити, то кращого за собаку немає. Її широко

розплющені очі сяяли, рот був відкритий, і вона збуджено дихала, не зводячи очей із Троя.

Ланцюг тримав ворота зачиненими, та коли Клеріті притулилася до ґрат, нещільно замкнені ворота прочинилися, і я вже знав, що буде далі, перш ніж вона встигла це зробити. З радісним виском вона чкурнула вбік, уздовж воріт до отвору, а тоді протиснулася крізь нього.

Просто до стайні Троя.

Той уже походжав узад-уперед, мотаючи головою й фиркаючи. Його очі були широко розплющені, і він усе дужче й дужче бив копитами об землю. Я носом відчував його хвилювання, воно проступало на поверхні його шкіри, як піт.

– Коник, – промовила Клеріті.

Я просунув голову в отвір і щосили наліг, намагаючись протиснутися крізь нього. Зробивши це, знову відчув біль у задній лапі, але не звернув уваги й зосередився на тому, щоб пролізти в отвір плечима, потім стегнами. Важко дихаючи, я пробрався до стайні, тимчасом як Клеріті подибала вперед, піднявши руки до Троя, який тупцяв і фиркав. Я бачив, що зараз він розтопче дитину.

Я боявся коня. Він був великий і дужий, і я знав, що, якщо він вдарить мене своїм копитом, стане боляче. Інстинкти підказували мені відступити, забиратися звідси, але Клеріті була в небезпеці, і я мусив щось зробити, зробити *негайно*.

Проковтнувши свій страх, я загавкав на коня з усієї люті, на яку був здатний. Напружив губи, демонструючи ікла, і кинувся вперед, опинившись між Клеріті й Троєм. Трой хрипко заіржав, і його передні копита стрімко відірвалися від землі. Я позадкував, не припиняючи гавкати, штовхаючи Клеріті в куток своїми стегнами. Трой іще несамовитіше загарцював, його копита вибивали землю просто перед моїм носом, а я продовжував гарчати й клацати на нього зубами.

– Дружку? Дружку! – Я чув, як за стінами стайні відчайдушно гукає Ганна. Відчував, як позаду маленькі рученята Клеріті занурюються

в моє хутро, щоб я не збив її з ніг. Кінь міг ударити, але я мав намір і далі стояти між ним і дитиною. Повз моє вухо просвистіло копито, і я вчепився в нього зубами.

А тоді увірвалася Ганна.

– Трою!

Вона відв'язала ланцюг, розчахнула ворота, і кінь кинувся крізь великі подвійні двері на широке подвір'я.

Зараз я відчував у Ганниному голосі страх і гнів. Вона нахилилася й схопила Клеріті на руки.

– О люба, ти в порядку, ти в порядку, – промовила вона.

Клеріті заплескала в долоньки, усміхаючись.

– Коник! – щасливо вигукнула вона.

Інша рука Ганни опустилася й торкнулася мене, і я з полегшенням зрозумів, що ніякої біди не сталося.

– Так, великий коник, саме так, серденько! Але ти не маєш тут бути.

Коли ми знову вийшли надвір, до нас наблизилася Ґлорія, якось дивно ступаючи, наче в неї ноги боліли.

– Що сталося? – спитала вона.

– Клеріті залізла в стайню до Троя. Вона могла... це було жахливо.

– О, ні! Клеріті, це було дуже погано! – Ґлорія простягла руки й схопила Клеріті, притиснувши дитину до грудей. – О, ти ніколи, ніколи більше не повинна так лякати маму, зрозуміло?

Ганна склала руки на грудях.

– Не дуже зрозуміло, як вона потрапила туди без твого відома.

– Мабуть, пішла за собакою.

– Бачу.

Ганна досі гнівалася на мене, і я трохи опустив голову, мимоволі відчувши провину.

– Візьмете її? – спитала Ґлорія, тримаючи Клеріті у витягнутих руках.

Біль у моєму стегні нікуди після того не зник – він був не настільки сильний, щоб кульгати, але тупий і неминущий. З лапою, однак,

нічого не трапилося – нічого, що треба було зализувати.

За обідом я полюбляв сидіти під столом і підбирати все, що падало на підлогу. Коли довкола була купа дітей, я зазвичай розраховував на кілька шматочків, але на цей час тут була лише Клеріті, і, як я вже казав, її їжа була огидна на смак – хоч, звісно, якщо падала, я з'їдав її все одно. Кілька вечорів після випадку з конем я лежав під столом, коли помітив, що Ганна має трохи знервований та схвильований вигляд. Я сів і тицьнувся в неї носом, та коли вона погладила мене, це було якось відсторонено.

– Той лікар мені не телефонував? Білл? – спитала Ґлорія.

– Ні, я ж казала – я б тобі повідомила.

– Не знаю, навіщо чоловіки так роблять. Питають номер телефону, а потім не телефонують.

– Ґлоріє. Я... я міркувала про дещо.

– Що?

– Ну. По-перше, я хочу, аби ти знала, що, хоча ви з Генрі більше не... більше не разом і ніколи не були одружені, ти мати моєї онучки, і я завжди вважатиму тебе членом родини, і тут тобі завжди будуть раді.

– Дякую, – сказала Ґлорія. – Я відчуваю так само.

– І мені шкода, що робота Генрі тримає його за океаном. Він розповів мені, що досі шукає посаду тут, аби більше часу проводити з Клеріті.

Почувши її ім'я, я подивився на маленькі ніжки Клеріті – єдину її частину, яку бачив з-під столу. Вона хвицала ними, як завжди, коли мусила їсти свій бридкий обід. Коли Ґлорія годувала її, Клеріті совалася й крутилася на стільці.

– Водночас я знаю, що ти сподіваєшся повернутися до своєї співочої кар'єри, – продовжувала Ганна.

– Ну, так, *у цьому* народження дитини не надто допомогло. Я досі не позбулася набраної тоді ваги.

– Ось чому я подумала: що, як Клеріті залишиться тут?

Повисла довга тиша. Коли Ґлорія заговорила знову, її голос був дуже тихим:

– Що ви маєте на увазі?

– Речел повернеться до міста наступного тижня, а коли почнеться навчальний рік, Сінді буде вільна щодня о четвертій. З нами й усіма її двоюрідними братами й сестрами Клеріті отримала б багато уваги, а ти мала б шанс займатися своїм співом. І, як я вже казала, ти можеш у будь-який час пожити в мене, місця в нас удосталь. Ти мала б скільки завгодно свободи.

– То он воно про що йдеться, – сказала Ґлорія.

– Перепрошую?

– А я гадала: запрошуєте мене сюди, кажете, що я можу жити, скільки хочу… Тепер знаю. Отже, Клеріті житиме з вами? А потім що?

– Не впевнена, що розумію твої натяки, Ґлоріє.

– А потім Генрі подасть у суд на припинення виплати аліментів, і я залишуся ні з чим.

– Що? Ні, це останнє, про що…

– Я знаю: кожен у вашій родині вважає, що я намагаюся хитрістю одружити на собі Генрі, але в мене безліч знайомих чоловіків, у яких справи йдуть пречудово. Мені немає потреби ні з ким хитрувати.

– Ні, Ґлоріє, ніхто такого не казав.

Ґлорія ривком підвелася.

– Я знала. Знала, що слід чекати чогось такого. Усі були такі *приязні*.

Я відчував, як від неї віє злістю, і переконався, що перебуваю на достатній відстані від її ніг. Раптом стілець Клеріті заходив ходором, і її маленькі ніжки зникли в повітрі.

– Я збираю речі. Ми їдемо.

– Ґлоріє!

Я чув, як занила Клеріті, коли Ґлорія затупотіла сходами нагору. Клеріті рідко плакала – останній випадок, що я міг пригадати, стався, коли вона повзала в саду й зірвала з куща зелений овоч, такий терпкий, що мої очі засльозилися сильніше, ніж від пальців

Ґлорії. Хоч я чітко розумів, що цього нікому не слід їсти, Клеріті запхала знахідку до рота й почала жувати. Коли це сталося, на її обличчі проступив справжній подив, і вона заплакала, зовсім як тепер – частково від потрясіння, частково від болю, частково від гніву.

Ганна теж заплакала, коли Ґлорія та Клеріті поїхали. Я намагався втішити її, як міг, поклавши голову їй на коліна. Упевнений, що це допомогло, хоча вона почувалася дуже сумною, коли засинала у своєму ліжку.

Насправді я не зрозумів, що сталося, окрім того, що Ґлорія та Клеріті поїхали, але гадав, що побачу їх обох знову. Люди завжди поверталися на Ферму.

Тієї ночі я спав на ліжку Ганни, як почав робити невдовзі після смерті Ітана. Якийсь час жінка обіймала мене уві сні й іноді в такі миті плакала теж. Я знав чому: вона тужила за Ітаном. Ми всі тужили за Ітаном.

Коли вранці я зістрибнув із Ганниного ліжка, відчуття було, ніби щось у моєму лівому стегні зламано, і я не втримався й дзявкнув від болю.

– Дружку, це ти? Що сталося? Що в тебе з лапою?

Я відчув її страх і лизнув у долоню, перепрошуючи, що засмутив. Але я не зміг поставити ліву задню лапу на підлогу: було надто боляче.

– Ми негайно їдемо до ветеринара, Дружку. Ти одужаєш, – сказала Ганна.

Повільно, обережно ми дійшли до машини. Я плигав на трьох, з усіх сил удаючи, ніби не так уже й боляче, щоб не засмучувати Ганну ще більше. Хоч я був собакою переднього сидіння, вона посадила мене назад, і це добре – легше було заповзти туди, ніж намагатися застрибнути вперед, маючи лише три здорові лапи.

Коли вона завела машину й ми зрушили з місця, я знову відчув той жахливий присмак у роті, гидкий, як завжди.

Розділ 3

Коли ми опинились у прохолодній кімнаті й мене підняли на металеве ліжко, я стукав хвостом і тремтів від задоволення. Я любив Ветеринара, яку звали Доктор Деб. Вона так ніжно торкалася мене руками. Здебільшого її пальці пахли милом, але я завжди відчував котячі й собачі запахи на її рукавах. Я дозволив їй обмацати мою хвору лапу, і це було зовсім не боляче. Я встав, коли цього захотіла Доктор Деб, і терпляче лежав поряд із Ганною в маленькій кімнаті, коли прийшла Ветеринар, сіла на табурет і підсунулася на ньому до Ганни.

– Недобрі новини, – сказала Доктор Деб.

– О, – вимовила Ганна.

Я відчув її миттєвий сум і співчутливо глянув на неї, хоча раніше вона ніколи не бувала сумною в Доктора Деб, тож я не дуже розумів, що відбувається.

– Ми можемо ампутувати задню лапу, але зазвичай великі собаки не здатні добре обходитися без неї. І жодної гарантії, що рак уже не поширився, – ми можемо лише зробити його життя менш комфортним на той невеликий час, що йому лишився. Була б моя воля, на цьому етапі я просто давала б йому знеболювальне. Йому вже одинадцять років, адже так?

– Він із притулку, тож ми не знаємо напевне. Але так, приблизно так, – сказала Ганна. – Це означає «старий»?

– Знаєте, кажуть, у середньому лабрадори живуть дванадцять із половиною років, але з мого досвіду – значно довше. Я кажу не про те, що його життя добігає кінця. У старших собак пухлини ростуть повільніше. Ще один чинник, на який треба зважити, якщо ми думаємо про ампутацію.

– Дружко завжди був таким активним собакою. Я просто уявити не можу, щоб відрізати йому лапу, – сказала Ганна.

Я помахав хвостом, почувши своє ім'я.

– Ти такий хороший собака, Дружку, – прошепотіла Доктор Деб. Я заплющив очі й притулився до неї, коли вона чухала мені вуха. – Почнемо давати йому щось від болю просто зараз. Лабрадори не завжди дають знати, коли їм боляче. У них дивовижний больовий поріг.

Коли ми повернулися додому, мене пригостили особливою вечерею з м'яса й сиру, а тоді я схотів спати й поплентався на своє звичне місце у вітальні, де провалився в глибоку дрімоту.

Того літа я почувався краще, просто підібравши із землі задню лапу й спираючись при ходьбі на інші, – тож так і робив. Найкращими були дні, коли я йшов на ставок, де холодна й така приємна вода тримала мене на плаву. Повернулася Речел, – де б вона не була, – і всі її діти оселилися в нас, а ще приїздили діти Сінді – і всі вони балували мене своєю увагою, наче цуценя. Я полюбляв лежати на землі, доки дві донечки Сінді вплітали стрічки мені в хутро, і їхні маленькі долоньки гладили мене під час роботи. Пізніше я з'їв ті стрічки.

Ганна давала мені безліч особливих смаколиків, і я багато дрімав. Знав, що старішаю, бо часто мої м'язи тверділи, а зір ставав дещо розмитим, але я був дуже щасливий. Я любив запах листя, коли воно падало на ґрунт і згорталося, і сухий аромат Ганниних квітів, які ставали крихкими на своїх стеблах.

– Дружко знову ганяє кроликів, – сказала одного разу Ганна, коли я спав.

Я прокинувся від звуку власного імені, але, збитий із пантелику, не одразу збагнув, де перебуваю. Мені наснився дуже яскравий сон про те, як Клеріті падає з пристані, але я не був поганим собакою – натомість там стояв Ітан по коліна у воді. «Хороший собака», – сказав він мені, і я збагнув: господар радий, що я наглядаю за Клеріті. Коли вона повернеться на Ферму, я наглядатиму за нею знову. Цього хотів від мене Ітан.

Запах Ітана потроху зник із Ферми, але я досі відчував його присутність у деяких місцях. Іноді я йшов і стояв у спальні,

і здавалося, наче він там, спить чи сидить у своєму кріслі й дивиться на мене. Це відчуття втішало. А іноді я пригадував, як Клеріті називала мене Длузком. Я знав, що, мабуть, Ґлорія як мати добре дбає про свою дитину, але завжди відчував легку тривогу, думаючи про Клеріті. Я сподівався, що скоро вона повернеться на Ферму, щоб я міг на власні очі переконатися, що з нею все гаразд.

Настали холоди, і я все рідше виходив надвір. Роблячи свої справи, я обирав найближче дерево й присідав, щоб упоратися швидше, бо більше не міг задирати лапу, як годиться. Навіть коли дощило, Ганна виходила теж і стояла зі мною.

Сніг тієї зими був саме задоволення. Він тримав моє тіло, зовсім як вода, і був холодніший і навіть приємніший на дотик. Я ставав у нього, заплющував очі й почувався так зручно, що відчував, ніби можу заснути.

Гидкий присмак у роті ніколи не полишав мене, хоч іноді бував сильним, а моментами я навіть забував про нього. Так було і з хворою лапою, хоча кілька разів я ривком прокидався зі сну, коли від різкого болю відбирало подих.

Якось я прокинувся й побачив, як тане сніг за вікном, але навіть не захотів виходити туди гратися. Хоч зазвичай я любив, коли з мокрої брудної землі пробивалася трава. Ганна спостерігала за мною.

– Гаразд, Дружку. Гаразд, – сказала вона.

Того дня всі діти прийшли до мене, гладили й говорили зі мною. Я лежав на підлозі й стогнав від задоволення через усю цю увагу й маленькі долоньки на шкірі, що гладили й ніжили мене. Дехто з дітей був сумний, а дехто явно нудьгував, але всі вони просто сиділи зі мною на підлозі, доки не настав час їм іти.

– Ти хороший собака, Дружку.

– Я так за собою сумуватиму, Дружку.

– Я люблю тебе, Дружку.

Я махав хвостом щоразу, як хтось називав моє ім’я.

Тієї ночі я не спав у Ганниному ліжку. Було просто дуже приємно лежати на своєму місці на підлозі й згадувати, як усі ті діти торкалися мене.

Наступного ранку я прокинувся, коли сонце тільки починало освічувати небо. Знадобилися всі сили, на які я був спроможний, щоб устати й прошкутильгати до ліжка Ганни. Вона прокинулася, коли я підняв голову й поклав поряд із нею на ковдру, важко дихаючи.

Я відчував тяжку різь у шлунку і в горлі, а в лапі пульсував тупий біль.

Не знав, чи вона зрозуміє, але дивився їй у вічі, намагаючись дати зрозуміти, чого хочу. Ця дивовижна жінка, подруга Ітана, котра любила нас обох, – я знав, що вона мене не підведе.

– О Дружку. Ти кажеш мені, що вже час, – сумно промовила вона. – Гаразд, Дружку, гаразд.

Коли ми вийшли з будинку, я пошкандибав до дерева зробити свою справу. А потім стояв і озирав Ферму у світанковому світлі, усю забарвлену помаранчевим і золотим. З карнизів крапала вода – вода з холодним чистим запахом. Сира земля готова була розродитися квітами й травою – я носом відчував нову паросць просто під поверхнею духмяної грязюки. Це був такий погожий день.

Я щасливо дістався машини, та коли Ганна відчинила задні дверцята, я не звернув на це уваги й почвалав убік, доки не ткнувся носом у передні. Вона легко розсміялася, відчинила дверцята й підсадила мене, допомагаючи залізти в авто.

Я був собакою переднього сидіння.

Я сидів і споглядав цей день, який ніс із собою обіцянку тепліших вітрів. Сніг іще ховався в найгустіших заростях дерев, але вже зійшов у дворі, де ми з Ітаном разом гралися, качалися й боролися. Цієї миті здалося, ніби я чую його, чую, як він каже, що я хороший собака. Мій хвіст радісно застукав від спогаду про його голос.

Ганна часто простягала руку й торкалася мене, доки ми їхали до Доктора Деб. Коли вона заговорила, смуток так і хлинув із неї,

і я лизнув її руку, що гладила мене.

– О Дружку, – сказала вона.

Я помахав хвостом.

– Щоразу, як дивлюся на тебе, я згадую мого Ітана. Дружку. Хороший собака. Ти був його товаришем, його особливим другом. Його собакою. І ти привів мене назад до нього, Дружку. Знаю, ти не розумієш, та коли ти з'явився на моєму порозі, то звів нас з Ітаном знову разом. Це зробив ти. Це було… жоден собака не робив більшого для своїх людей, Дружку.

Я був щасливий чути, як Ганна знов і знов називає ім'я Ітана.

– Ти найкращий собака, Дружку. Дуже, дуже хороший собака. Хороший собака.

Я замахав хвостом, почувши, що я хороший собака.

Я так і сидів, коли Ганна відчинила дверцята біля дому Доктора Деб. Знав, що жодним чином не зможу зістрибнути вниз із моєю лапою. Я тужливо глянув на неї.

– О, гаразд, Дружку. Зачекай-но тут.

Ганна зачинила дверцята й пішла. За кілька хвилин Доктор Деб і чоловік, якого я ніколи раніше не бачив, вийшли до машини. На руках чоловіка був запах кота, ще й м'ясний аромат. Вони з Доктором Деб віднесли мене до будівлі. Усіма силами я намагався не звертати уваги на біль, який пронизував мене, доки вони це робили, але при цьому важко дихав. Мене опустили на металеве ліжко, і було надто боляче, щоб махати хвостом, тож я просто поклав голову вниз. Приємно торкатися прохолодного металу, розтягнувшись на ньому.

– Ти такий хороший собака, хороший собака, – прошепотіла мені Ганна.

Я знав, що тепер уже мені лишилося недовго. Я зосередив погляд на ній – вона всміхалася, але водночас плакала. Доктор Деб гладила мене, і я відчував, як її пальці намацують складку шкіри біля моєї шиї.

Я впіймав себе на тому, що думаю про маленьку Клеріті. Я сподівався, що скоро вона знайде іншого собаку, який нагляне за нею. Кожному потрібен собака, а Клеріті він був просто необхідний.

Мене звали Дружком. Раніше – Еллі, до того – Бейлі, а перед тим – Тобі. Я був хорошим собакою, який любив свого хлопчика Ітана й дбав про його дітей. Я любив його подругу Ганну. Я знав, що вже більше не повернуся, і це добре. Я зробив усе, що має зробити на цьому світі собака.

Ганна ще й досі виливала на мене свою любов, коли я відчув крихітний укол між пальцями Доктора Деб. Майже миттєво біль у нозі відступив. Почуття миру сповнило мене: його дивовижна, тепла, смачна хвиля тримала моє тіло на плаву, наче ставкова вода. Дотик Ганниних рук поступово полишив мене і, відпливаючи за течією, я почувався по-справжньому щасливим.

Розділ 4

Картини лише починали яснішати перед моїми затуманеними очима, коли я все згадав. Одна мить – і я знову був новонародженим цуценям без напрямку чи мети, окрім як знайти материнське молоко, а наступної миті це був *я* – усе ще цуценя, але зі спогадами про те, як жив Дружком, і про всі попередні рази, коли був цуценям у своїх життях.

У моєї матері було кучеряве коротке й темне хутро. Такими ж темними були мої кінцівки – принаймні наскільки я бачив їх своїми щойно відкритими очима, – але моє м'яке хутро кучерявим зовсім не було. Усі мої брати й сестри мали однаковий темний колір, хоча коли ми натикалися одне на одного, я відчував, що лише один має хутро, як у мене, – решта кучеряві, як наша мати.

Я знав, що скоро мій зір проясниться, але не думав, що це дуже допоможе мені збагнути, навіщо знову став цуценям. Я завжди був переконаний, що маю важливу мету й тому постійно народжуюся заново. Тоді все, чого я навчався, слугувало для допомоги моєму хлопчикові Ітану, і я жив поряд із ним і був провідником в останні роки його життя. І гадав, що це й було моєю метою.

А тепер що? Я мав народжуватися знову й знову, без кінця? Чи може собака мати більше однієї мети? Як таке можливо?

Спали цуценята всі разом у великій коробці. Коли мої лапи зміцніли, я дослідив оточення – настільки захопливе, наскільки може бути коробка. Іноді я чув кроки на сходах, а тоді розмитий силует схилявся над коробкою, говорячи то чоловічим, то жіночим голосом. З того, як наша мати махала хвостом, я усвідомив, що це були люди, які піклувалися про неї й любили її.

Незабаром я зрозумів, що вони справді були чоловіком і жінкою – так я подумки й називав їх: Чоловік і Жінка.

Одного дня Чоловік привів із собою друга, який усміхався нам згори. У друга не було волосся на голові – лише навколо рота.

– Вони такі милі, – сказав лисий із волохатим ротом. – Шість цуциків, чудовий виводок.

– Хочеш узяти одного? – відповів Чоловік.

Я завмер, відчувши, як руки, що здавалися величезними, опускаються й хапають мене. Я тримався нерухомо, трохи злякано, коли чоловік із волохатим ротом підняв мене й став роздивлятися.

– Ця на інших не схожа. – Його подих сильно пахнув маслом і цукром, тож я злегка лизнув повітря.

– Ні, у неї є брат, зовсім такий самий. Ми до пуття не знаємо, що сталося. Белла з плідником обоє – чистокровні пуделі. Гадаємо... ну, того дня, коли ми забули зачинити задні двері, Белла могла вибратися з дому. Може, інший самець переліз через паркан, – сказав Чоловік.

– Постривай, а це взагалі можливо? Два різні батьки?

Я гадки не мав, про що вони говорять, але якщо він тільки збирався тримати мене й обдавати звабливими запахами, то я вже був ладний, щоб мене поставили вниз.

– Гадаю, що так. Ветеринар каже: таке вже траплялося – два різні плідники.

– Кумедно.

– Еге ж, ось тільки нам не вдасться продати двох загадкових собак. Хочеш оцю? Тобі, як приятелю, безкоштовно.

– Ні, дякую. – Чоловік розсміявся й опустив мене назад. Мати відчула запах незнайомця й з турботою й добротою лизнула мене, щоб заспокоїти. Тим часом брати й сестри підповзли ближче на своїх хитких лапах, бо вже, мабуть, забули, хто я, і хотіли кинути мені виклик. Я не звернув на них уваги.

– Гей, як твій син? – промовив чоловік із волохатим обличчям.

– Дякую, що спитав. Досі хворіє, страждає на той кашель. Певно, доведеться відвести його до лікаря.

– Він уже був тут, унизу, бачив цуценят?

– Ні, вони ще трохи замалі. Нехай змужніють, перш ніж він візьме їх до рук.

Двоє чоловіків пішли геть, розчинившись у туманній темряві за межами мого поля зору.

З плином днів я почав розрізняти дитячий голос нагорі, хлоп'ячий, і перспектива почати заново з новим хлопчиком стривожила мене. Адже ж це не могло бути моєю метою? Це чомусь здавалося неправильним – наче я буду поганим собакою, якщо матиму іншого хлопчика, окрім Ітана.

Якось Чоловік узяв нас усіх, посадив до меншої коробки й відніс у ній сходами нагору. Мати тривожно дихала, не відстаючи від нього ні на крок. Нас поставили на підлогу, а тоді Чоловік м'яко перегорнув коробку, так що ми всі вивалилися з неї.

– Цуцики! – вигукнув хлопчик звідкілясь іззаду.

Я трохи розставив лапи, щоб утримати рівновагу, і озирнувся навкруги. Це нагадувало вітальню на Фермі, з канапою та стільцями. Ми сиділи на м'якій ковдрі, і, звичайно ж, більшість братів і сестер одразу спробували з неї втекти, розповзаючись у всіх напрямках на гладеньку підлогу за її межами. Я ж залишився на місці. З досвіду знав, що матері-собаки полюбляють м'які місця більше за тверді, а завжди розумніше триматися біля матері.

Чоловік і Жінка, сміючись, підібрали цуценят-утікачів і поклали назад у центр ковдри – це мало б натякнути їм, що вони не повинні розбігатися, хоча більшість усе одно спробували втекти вдруге. Хлопчик, старший за Клеріті, та все одно дуже маленький, кружляв навколо та збуджено підстрибував. Це нагадало мені, як підстрибували вгору-вниз маленькі ніжки Клеріті, коли вона побачила того дурного коня в стайні.

Я неохоче проймався любов'ю до інших хлопчиків, окрім Ітана, але важко було разом з усіма не піддатися радості, побачивши цю маленьку людину, що тягнула до нас рученята.

Хлопчик потягнувся до мого брата з довшим і гладкішим, ніж у мене, хутром. Я відчував, як засмутилися брати й сестри, коли хлопчик вихопив його.

– Обережно, синку, – сказав Чоловік.

– Ніжніше, не зроби йому боляче, – додала Жінка.

Це – вирішив я – були мати й батько малюка.

– Він мене цілує! – гигикнув хлопчик, коли мій брат покірно лизнув його в рот.

– Усе гаразд, Белло. Ти хороша собака, – сказав Чоловік, погладжуючи мою матір, яка ступала по ковдрі, неспокійно позіхаючи.

Маленький хлопчик закашлявся.

– Усе гаразд? – спитала його мати.

Він кивнув, поклавши мого брата й одразу ж підхопивши одну з моїх сестер. Інші двоє братів уже відповзли на край ковдри й зупинилися, невпевнено принюхуючись до підлоги.

– Терпіти не можу звук цього кашлю. Звучить так, наче йому погіршало, – сказав Чоловік.

– Уранці йому зовсім не було погано, – відповіла Жінка.

Маленький хлопчик дихав гучно, із чханням і голосним хрипом. Його кашель ставав усе гіршим. Обоє батьків завмерли, не зводячи з нього очей.

– Джонні? – промовила Жінка. У її голосі чувся страх.

Наша мати підійшла до неї, стривожено махаючи хвостом. Чоловік поставив цуценя, яке тримав, на підлогу та схопив хлопчика під руку.

– Джонні? Дихати можеш?

Хлопчик нахилився, упершись руками в коліна. Його подих був напруженим, гучним і важким.

– Він синіє! – скрикнула Жінка.

Ми з братами й сестрами здригнулися від неприхованого жаху в її голосі.

– Телефонуй 911! – загорлав на неї Чоловік. – Джонні! Будь зі мною, синку! Дивися на мене!

Свідомо чи ні, ми всі підповзли до матері й опинилися біля її ніг, шукаючи заспокоєння. Вона швидко опустила до нас свій ніс, але важко дихала й була стривожена. Згодом підійшла до Чоловіка

й спробувала ткнутися в нього носом. Чоловік не звернув на неї уваги.

– Джонні! – болісно скрикнув він.

Кілька цуценят намагалися послідувати за матір'ю, і коли вона побачила це, то повернулася до нас і підштовхнула мордою назад, щоб не сходили з ковдри й не плуталися під ногами.

Чоловік поклав дитину на канапу. Очі хлопчика моргали, а його подих досі лунав хрипко й болісно. Увійшла Жінка, затискаючи рот руками. Вона плакала.

Я почув сирену, усе гучнішу, а тоді до кімнати увійшли двоє чоловіків і жінка. Вони поклали щось хлопчику на обличчя й винесли його з кімнати на ліжку. Чоловік і Жінка пішли з ними, і ми лишилися самі.

Цуценят від природи тягне досліджувати, тож мої брати й сестри миттєво полишили ковдру й стали обнюхувати дальні кути кімнати. Наша мати ходила довкола й підвивала, постійно здіймаючись на задні лапи, щоб визирнути у вікно. Двійко цуценят слідували за нею.

Я сидів на ковдрі й намагався зрозуміти. Хоча то був не мій хлопчик, я відчував сильне занепокоєння через цю дитину. Це не означало, що я не любив Ітана, – я просто відчував страх.

Будучи цуценятами, ми наслідили в усьому будинку. Я знав, що коли стану старшим, то краще володітиму собою, але на цю пору не усвідомлював, що маю присісти, доки потреба не ставала геть критичною. Я сподівався, що Чоловік і Жінка не гніватимуться на мене.

Ми всі спали, коли Чоловік повернувся додому сам. Він відніс нас у підвал, і я чув, як потім рухався нагорі, а в повітрі витав запах мила. Ми ссали матір – тепер, коли Чоловік був удома, вона остаточно заспокоїлася.

Наступного дня нас віднесли до іншого підвалу в іншому домі. Жінка, від якої пахло кухнею, пранням і собаками, привітала нас поцілунками й звуками, схожими на туркотіння. Її будинок зберігав запахи багатьох-багатьох собак, хоч я бачив лише одного:

неповороткого пса, котрий ходив низько над землею, ледь не підмітаючи її своїми великими обвислими вухами.

– Дякую за це. Я справді вдячний вам, Дженніфер, – сказав їй Чоловік.

– Піклуватися про собак – моя робота, – відповіла вона. – Лише вчора я віддала в добрі руки боксера, тож знала, що в мене будуть нові. Так завжди буває. Ваша дружина казала, що у вашого сина астма?

– Так. Вочевидь, у нього смертельна алергія на собак, але ми ніколи цього не знали, адже Белла – пуделиха, а Джонні, вочевидь, не має алергії на пуделів. Ми й гадки не мали. Почуваюся таким бовдуром. Алергічна реакція спровокувала напад астми, а ми навіть не знали, що в нього астма! Я вже думав, ми його втратимо.

Белла, почувши своє ім'я, злегка махнула хвостом, однак була засмучена. Ми сиділи в підвалі в зручного розміру коробці, але Белла покинула її, щойно Чоловік вийшов, а тоді сіла під дверима, що вели до сходів, і заплакала. Це засмутило цуценят, які сиділи пригнічені й не гралися. Я впевнений, що мав такий самий вигляд: розпач нашої матері був гострий і неослабний.

Того дня вона не годувала нас. Жінка на ім'я Дженніфер не помітила цього, а от ми помітили й дуже скоро всі скавчали. Мати була занадто стривожена й засмучена, щоб лягти біля нас, навіть попри те, що її соски набрякли й почали точитися звабливим ароматом, від якого в нас паморочилося в голові.

Я знав, чому вона така сумна. Собака має бути зі своїми людьми.

Цілу ніч мати ходила й тихо плакала. Ми всі поснули, але на ранок у нас животи крутило від голоду.

Прийшла Дженніфер подивитися, чому ми скиглимо, і сказала Беллі, що все гаразд, але я чув тривогу в її голосі. Вона покинула кімнату, а ми й далі плакали за мамою, але та просто ходила, вила й не звертала на нас уваги. Потім, після нескінченно довгого проміжку часу, Белла опинилася біля дверей і припала мордою до шпарини під ними, щось жадібно винюхуючи. Вона замахала

хвостом, а тоді двері відчинив Чоловік. Схлипуючи, Белла почала стрибати на Чоловіка, а той відштовхував її.

– Ти маєш сидіти внизу, Белло. Я хочу, щоб ти сиділа внизу.

– Вона не годувала цуценят. Надто засмучена, – сказала Дженніфер.

– Гаразд, Белло, ходи сюди. Ходи.

Чоловік підвів Беллу до коробки й змусив лягти. Він притримував рукою її голову, і вона лишалася на місці, а ми нестямно рвонулися до неї, штовхаючись, смокчучи, борючись одне з одним.

– Я просто боюся, що на ній лупа цуценят. Вона потрапить до мене – і в Джонні станеться напад. У нього інгалятор і все таке.

– Але якщо Белла не годуватиме, її цуценята помруть, – відповіла Дженніфер.

– Я маю вчинити так, як найкраще для Джонні. Ми робимо вологе прибирання всього будинку, – сказав Чоловік.

Мій живіт ставав теплим і важким. Чудова річ – годування.

– Ну, а якщо забрати Беллу й пуделят додому? Ви могли б викупати їх, позбутися будь-якого сліду двох інших цуценят. Принаймні врятуєте чотирьох, і для Белли це теж буде найкраще.

Тривалий час Чоловік і Дженніфер мовчали. Повністю наситившись, я подибав геть, такий сонний, що хотів лише влягтися на одного з інших цуценят і задрімати.

– То ви приспите інших двох? Не хотів би, щоб вони померли від голоду, – сказав Чоловік.

– Вони не страждатимуть, – відповіла Дженніфер.

Кількома хвилинами по тому мене здивувало, що Чоловік і Дженніфер нахилилися до нас, і кожен узяв по парі цуценят. Белла вистрибнула з коробки й послідувала за ними. Мій брат, єдиний з хутром, як у мене, трохи поскавчав, але ми обидва були дуже сонні. Ми пригорнулися один до одного, щоб не мерзнути, і я поклав голову йому на спину.

Я не знав, куди поділася мати з нашими братами й сестрами, але вирішив, що вони скоро повернуться.

Розділ 5

Я прокинувся змерзлим і голодним. Ми з братом тулилися один до одного, намагаючись зігрітися, і коли я заворушився, він розплющив очі. Похитуючись, ми вибралися з коробки, справили потребу й кілька разів торкнулися один одного, сповіщаючи про те, що було цілком очевидно. Наша мати, брати й сестри зникли.

Мій брат почав скиглити.

Невдовзі жінка на ім'я Дженніфер увійшла глянути на нас. Ми дивилися знизу вгору на неї, таку високу.

– Бідолашні маленькі цуцики, скучили за мамою, еге ж?

Звук її голосу начебто заспокоїв мого брата. Він підвівся на задні лапи, упершись передніми в стінку коробки, і потягнувся, намагаючись дістати до неї своєю маленькою мордочкою. Вона з усмішкою нахилилася.

– Усе гаразд, маленький. Усе буде добре, обіцяю тобі.

Коли вона пішла, мій брат знову почав скиглити. Я намагався залучити його позмагатися в боротьбі, але він був не на жарт засмучений. Я знав, що все гаразд, бо з нами жінка, яка подбає про нас і скоро приведе нашу матір назад, щоб ми могли поїсти, але брат був наляканий, голодний і явно не міг думати ні про що інше.

Невдовзі Дженніфер повернулася.

– Гаразд, пора вами зайнятися. Хочеш піти першим? Добре, – сказала вона, узяла мого брата й понесла його геть.

Я лишився сам у коробці, ліг, намагаючись не думати про ниючий біль у порожньому животі. Тепер, коли брата забрала Дженніфер, не зважати на голод стало легше. Я гадав, чи не маю наглянути за братом, але відкинув цю думку. Собаки не піклуються про собак – це люди про них піклуються. Доки з нами Дженніфер, усе буде гаразд.

Я заснув і не прокидався, доки не відчув, як Дженніфер підіймає мене в повітря. Вона дивилася мені в очі.

– Що ж, усе пройшло не так добре, як я очікувала, – сказала вона. – Сподіваймося, що з тобою буде швидше.

Я помахав своїм куцим хвостом.

Ми з Дженніфер піднялися нагору. Жодних ознак мого брата не було, хоч я відчував його запах у повітрі. Жінка сіла на свою канапу й перевернула мене на спину, продовжуючи тримати у своїх руках.

– Добре, тепер добре, – сказала Дженніфер. – Тихо й спокійно.

Вона нахилилась, узяла щось, якусь дивної форми річ, і повільно опустила її на мою морду. Що вона робила? Я злегка здригнувся.

– Зараз ти маєш лежати спокійно, цуцику. Усе пройде добре, якщо не битимешся, – сказала Дженніфер.

Її голос заспокоював, але я досі не знав, що відбувається. Але тоді відчув смачний запах теплого молока – з тієї штуки, що вона тримала, точилася їжа. Кінчик був м'який, і коли жінка тицьнула ним мені в губи, я схопив його й почав ссати, за що був винагороджений теплим солодким молоком.

Певним чином це було як годуватися від матері, ось тільки тепер я лежав на спині, а штука в моєму роті була дуже великою. Молоко теж було геть іншим на смак, солодшим і легшим, але я не скаржився. Я смоктав, і чудова тепла рідина стирала біль у животі.

Коли я наситився, то зробився сонним. Дженніфер обійняла мене й погладила по спині, і я злегка відригнув. Потім вона віднесла мене через коридор на м'яке ліжко, де спали великий собака зі здоровенними вухами і, уткнувшись в нього мордочкою, мій брат.

– Ось іще одне, Барні, – прошепотіла Дженніфер.

Великий собака застогнав, але замахав хвостом і не ворухнувся, коли я прилаштувався біля нього. Хоч він був чоловічої статі, його черево виявилося теплим і зручним, як у матері.

Брат писнув, вітаючи мене, і одразу ж знову заснув.

Відтоді й завжди Дженніфер годувала нас у себе на колінах кілька разів на день. Я звик до цих годувань і того, як жінка розмовляла, пригортаючи мене. Легко було полюбити таку, як Дженніфер.

Брат нервувався, коли мене годували раніше за нього. Певно, Дженніфер вирішила, що буде більш розважливо, якщо я їстиму другим, ніж увесь час слухати те скиглення.

Гадаю, я знав це завжди, але одного дня, коли присів і понюхав свою сечу, до мене остаточно дійшло, що ми не брати, а брат і сестра. Я був жіночої статі! Незрозуміло, як таке можливо.

Недовгий час мене цікавило, що сталося з нашою матір'ю та іншими цуценятами, але здавалося, що я вже не можу їх пригадати. Тепер ми жили тут – мій брат і я, – родина з двох цуценят і лінивого собаки на ім'я Барні. Це теж було незрозуміло.

Мабуть, бувають часи, коли єдина справа собаки – це чекати й дивитися, що буде далі, які рішення приймуть люди, чи змінять усе, чи зроблять іще більш звичайним. Тоді всі зусилля ми з братом витрачали на те, щоб смикати Барні за м'які обвислі вуха.

Дженніфер звала мого брата Роккі, а мене – Моллі. Мірою того, як ми зростали, Барні все менше хотів возитися з нами, стаючи нетерплячим до того, як ми жували різні частини його тіла. Однак усе було добре, позаяк із нами в будинку оселилася велика сіра собака на ім'я Софі. Та полюбляла бігати заднім подвір'ям, де лише починала пробиватися трава під теплим весняним сонцем. Вона була дуже прудка, і ми з Роккі навіть не сподівалися наздогнати її, але Софі хотіла, щоб ми за нею ганялися, а коли ми здавалися, кидалася до нас і схилялася, намагаючись знову залучити до гри. А ще був огрядний собака на ім'я Містер Черчилль, трохи подібний до Барні за розміром, ось тільки важчий і з дуже короткими вухами. Містер Черчилль сопів і перевалювався на ходу – повна протилежність Софі. Не впевнена, що він навіть *умів* бігати. А поївши, дуже неприємно пахнув.

Будинок Дженніфер з усіма собаками був, мабуть, найдивовижнішим з усіх місць, які можна собі уявити. Звісно, іноді я тужила за Фермою, але жити в Дженніфер було наче мешкати цілодобово в собачому парку.

За кілька днів прийшла якась жінка відвідати Софі і, йдучи, забрала її із собою.

– Це дивовижно – те, що ви робите. Гадаю, якби я спробувала створити притулок для собак, то, зрештою, прихистила б їх усіх, – сказала та жінка.

У Софі почнеться нове життя з новою людиною – збагнула я й пораділа за неї, хоча Роккі здавався цілковито спантеличеним через те, що відбувалося.

– Це називається «опікунська помилка», – розсміялася Дженніфер. – Це так у мене опинився Барні. Він був першим, кого я прихистила. Однак я збагнула, що якщо я себе не опаную, то візьму ще кількох собак – і все, і решті вже не зможу допомогти.

Одного дня до будинку Дженніфер прийшли якісь люди погратися з нами – чоловік із жінкою й двоє дівчат.

– Ми точно хочемо хлопчика, – заявив чоловік.

Дівчата були в тому чарівному віці, коли не вміли бігати швидше за цуценя й завжди хихотіли. Вони брали нас на руки й цілували, а тоді поставили на підлогу й почали гратися.

– Ще раз: ви казали, пудель і хто? – перепитав чоловік.

– Цього ніхто не знає, – відповіла Дженніфер. – Спаніель? Тер'єр?

Я знала, що відбувається: вони прийшли забрати Роккі або мене із собою додому. Я гадала: навіщо нам покидати це місце – якщо хтось і мав піти, то це містер Черчилль, який здебільшого просто стояв, видаючи запахи, або, коли Роккі вдавалося роздражнити його, ганявся за нами й збивав із ніг своїми грудьми. Але я також знала, що люди головні – вони вирішують долі собак, і мені доведеться піти туди, куди мене відішлють.

Наприкінці, однак, ми з Роккі лишилися. Я відчувала полегшення, що не втратила брата, і раділа, що не доведеться прощатися з іншими собаками, але не розуміла, чому люди приходять зі мною гратися, а потім не хочуть брати мене із собою.

Та одного дня я зрозуміла.

Ми з Роккі були на задньому подвір'ї разом із новенькою коричневою собакою на ім'я Дейзі. Та була дуже сором'язливою з Дженніфер – не йшла, коли її кликали, і щоразу, як Дженніфер нахилялася погладити її, Дейзі виверталася з-під її руки. Новенька була дуже худа й мала світло-карі очі. Однак вона гралася зі мною та Роккі і, хоча була значно більшою, дозволяла повалити її, коли ми боролися.

Я почула, як гупнули дверцята машини, а потім, за кілька хвилин, сітчасті двері в задній частині будинку відчинилися. Ми з Роккі почимчикували туди на розвідку, коли у двір увійшла Дженніфер, а з нею – хлопець і дівчина. Дейзі тим часом забилася за столик для пікніка, де почувалась у безпеці.

– О Боже, вони такі гарнюні! – розсміялася дівчина, яка була десь того ж віку, що й Ітан, коли почав водити машину. Вона впала на коліна й широко розкинула руки. Ми з Роккі слухняно підбігли до неї. Дівчина схопила нас в оберемок, і саме тоді я зробила приголомшливе відкриття.

Це була Клеріті.

Ошаленіла, я видерлася їй на коліна, цілувала й вдихала запах її шкіри. Я плигала й крутилася від радощів. Клеріті!

Ніколи раніше мені не спадало на думку, що вона може прийти шукати мене, знатиме, що я народжуся знову, і знайде мене. Але люди водять машини й вирішують, коли собакам їсти й де їм жити, і, вочевидь, це теж було в їхніх силах: вони вміли знаходити своїх собак, коли ті були їм потрібні.

Тому, мабуть, родина з дівчатками й пішла без нас. Вони шукали своїх собак, а ми з Роккі ними не були.

Я не могла відірватися від Клеріті. Я молотила своїм маленьким хвостом повітря й лизала їй руки, викликаючи в неї сміх. Коли хлопець почав бігати у дворі, Роккі побіг із ним, але я залишилася з Клеріті.

– Що скажеш, Тренте? – гукнула Клеріті.

– Він класний, – відповів хлопець.

– Здається, Моллі ви дуже приглянулися, – сказала Дженніфер Клеріті. – Я зараз повернуся.

Дженніфер увійшла до будинку.

– О, ти така гарненька, – сказала Клеріті, пригладжуючи мої вуха назад. Я цілувала її пальці. – Але мама не дозволить мені тримати собаку. Ми тут через Трента.

Тепер мені було все зрозуміло: моя мета була, як я й припускала, продовжувати наглядати за Клеріті. Цього хотів Ітан. Ось чому я знову була цуценям: я досі мала роботу.

І я наглядатиму. Я наглядатиму за Клеріті й дбатиму про її безпеку. Я буду хорошою собакою.

Підійшов хлопець, несучи на руках Роккі.

– Бачиш його лапи? Він буде більшим за Моллі.

Клеріті встала, і я торкнулася передніми лапами її ніг так високо, як дотягувалася, доки вона не взяла мене на руки. Роккі борсався, намагаючись вивільнитися з рук хлопця, а я сиділа тихо, дивлячись в очі Клеріті.

– Хочу його, – сказав хлопець. – Роккі, хочеш піти до мене жити?

Він м'яко опустив мого брата, який стрибнув на гумову іграшку й затермосив її.

– Це так чудово! – сказала Клеріті. Вона поставила мене на землю, і я пішла за нею по п'ятах туди, де Роккі жував свою іграшку. Коли вона спробувала погладити Роккі, я тицьнула голову їй під руку, і вона розсміялася.

– Ти подобаєшся Моллі, Сі Джей, – сказав хлопець.

Я метнула погляд на хлопця, бо він назвав моє ім'я, але потім знову пригорнулася до Клеріті.

– Знаю. Але Ґлорія – вона з котушок злетить і оскаженіє від злості. Я вже чую її: «Вони *лижуться*. Вони *неохайні*». Наче в нас удома все блищить.

– Але хіба ж не буде весело? У нас були б брат і сестра.

Я відчула тужливий сум Клеріті, коли вона взяла мою мордочку в долоні.

– Так, було б весело, – тихо сказала вона. – Ох, Моллі, пробач мені, дівчинко.

З будинку повернулася Дженніфер.

– То як, треба заповнити якісь папери? – спитав хлопець.

– Ні. Я не є членом жодної організації з порятунку тварин абощо. Просто місцева мешканка, яка підбирає бездомних собак і знаходить їм дім, і всі про це знають. Роккі й Моллі тут, бо через них у маленького хлопчика погіршилась астма.

– Ви казали, що безкоштовно в добрі руки, та чи можу я хоч щось сплатити? – спитав хлопець.

– Я приймаю пожертви, якщо хочете.

Хлопець щось простягнув Дженніфер, а тоді нахилився й узяв Роккі на руки.

– Гаразд, Роккі, – сказав він. – Готовий вирушати до нового дому?

– Дайте мені знати, якщо виникнуть питання, – сказала Дженніфер.

Я вичікувально дивилася на Клеріті, але вона не взяла мене.

– О, подивіться лише на неї, – сказала Клеріті. Вона опустилася на коліна й погладила моє хутро. – Вона наче знає, що я йду без неї.

– Ходімо, Сі Джей.

Ми всі разом підійшли до задніх дверей. Дженніфер відчинила їх, і хлопець вийшов, продовжуючи тримати Роккі на руках, а за ним Клеріті, та коли я спробувала піти за нею, Дженніфер перегородила мені шлях ногою.

– Ні, Моллі, – сказала вона, зачиняючи двері з дротяною сіткою, так що я зосталася покинута на задньому дворі.

Що?

Я сіла й не зводила очей із Клеріті, яка дивилася на мене крізь дротяну сітку. Я не розуміла.

Коли вони всі розвернулися, я дзявкнула, розчарована, що в мене такий тоненький голос. Я плакала, скавчала, ставала лапами на сітку й дряпала її, намагаючись кігтями прокласти собі шлях. Невже Клеріті залишає мене? Ні, не може бути! Я маю піти з нею!

Клеріті й хлопець із Роккі вийшли через парадні двері будинку, зачинивши їх за собою.

– Усе гаразд, Моллі, – сказала Дженніфер і пішла на кухню.

Клеріті пішла. Роккі пішов.

Я гавкала й гавкала своїм тонким безсилим цуценячим голосом, почуваючись нещасною й самотньою.

Розділ 6

Дейзі, велика сором'язлива собака, вийшла зі своєї схованки за столиком для пікніка й стояла, обнюхуючи мене, доки я гавкала. Вона відчувала мій смуток, але, вочевидь, не розуміла його.

Увійти в дім не вдалося. Я підійшла до стіни дому, але дерев'яні ворота були міцно зачинені, а ручка – далеко за межами досяжності моїх маленьких зубів. Я гавкала знов і знов. Цей двір, де так чудово було бавитися, тепер здавався мені в'язницею. Я підбігла до Барні, і ми торкнулися носами, але повільний змах його хвоста нічим мені не допоміг. Я була в розпачі. Що відбувалося? Як таке можливо?

– Моллі?

Я обернулася. Переді мною була Клеріті. Вона впала на коліна, і я підбігла до неї й кинулася в обійми, лижучи її обличчя, радіючи, що неправильно зрозуміла – на мить подумала, що вона збирається покинути мене!

Позаду неї стояли Дженніфер і Трент.

– Вона мене обрала, що ж я можу вдіяти? Моллі обрала мене, – повторювала Клеріті.

Я щаслива бути Моллі, щаслива бути з Клеріті і йти з нею до машини. Трент підігнав авто, і вона сіла на заднє сидіння зі мною та Роккі. Брат привітав мене, наче ми кілька днів поспіль не бачилися, і ми почали вовтузитися з Клеріті на задньому сидінні.

– То що ж *скаже* твоя мати? – спитав Трент.

Роккі схопив зубами довге пасмо волосся Клеріті й, розставивши лапи, тягнув на себе з гарчанням, наче гадав, що те відірветься. Клеріті залилася сміхом. Я стрибнула на Роккі, щоб змусити його припинити.

– Сі Джей? Серйозно.

Ми з Роккі, борсаючись, повзали по Клеріті. Вона намагалася сісти рівно.

– Господи, не знаю.

– Вона дозволить тобі залишити її?

– Ну, а що мені було робити? Ти ж бачив, що сталося. Наче нам із Моллі призначено бути разом. Це доля. Карма.

– Навряд чи ти зможеш переховувати собаку в домі, – сказав Трент.

Клеріті глянула вниз. Вона здалася засмученою, тож я поклала лапи їй на груди й спробувала лизнути в обличчя. З досвіду знала, що поцілунок собаки здатен підбадьорити майже кожного.

– Сі Джей? Ти серйозно вважаєш, що можеш *ховати собаку в домі*? – спитав Трент.

– Я могла б сховати в домі зграю вовків, якби хотіла. Вона ніколи нікуди не дивиться, окрім як у дзеркало.

– Гаразд, авжеж. Тож наступні десять років ти збираєшся переховувати собаку, і якимось чином твоя мати цього не з'ясує.

– Знаєш що, Тренте? Часом ми робимо щось непрактичне, але все одно робимо, бо це правильно.

– Авжеж, це має сенс.

– Нащо ти так? Завжди тобі треба посперечатися.

На мить обоє замовкли.

– Вибач, – нарешті сказав Трент. – Я просто турбуюся про тебе.

– Усе вийде, обіцяю.

– Гаразд.

– Але, гм, проїдь, будь ласка, повз наш двір, добре? Не заїжджай туди.

Машина зупинилася. Клеріті взяла Роккі й пересадила його вперед. Ми з братом перезирнулися. Роккі помахав хвостом, відвівши вуха назад. Я відчувала, що це прощання, що тепер ми будемо нарізно. Це було нормально: наші долі завжди вирішують люди, а Клеріті вирішила, що я їй потрібна, і це справді було так. Піти з нею – це те, чого хотів би Ітан. Недобре тільки, що Роккі був собакою на передньому сидінні, а я – ні. Щоправда, Клеріті відчинила двері, і ми разом вийшли, тож далі їхати автівкою все одно не довелося.

Машина рушила.

– Гаразд, – сказала Клеріті дещо стривожено. – Подивимось, як тихо ти вмієш поводитися.

Вона опустила мене на землю, і ми підійшли до будинку. Кілька собак помітили кущі попереду, але то були старі запахи – ніщо не вказувало на присутність поблизу інших собак. Клеріті взяла мене на руки й швиденько занесла всередину, трохи вгору сходами, далі коридором і в спальню.

– Клеріті? Це ти? – гукнула жінка з будинку.

– Я вдома! – відгукнулася Клеріті.

Вона застрибнула на ліжко разом зі мною й почала гратися. Потім завмерла: з коридору почулися кроки.

– Моллі! Тш-ш-ш! – сказала дівчина, натягнула покривало на ноги, піднявши коліна, і заштовхала мене під цей навіс.

Я обнюхувала її ноги, коли почула, як відчиняються двері.

– Та-да! – проспівала жінка. Я впізнала цей голос: то була Ґлорія, мати Клеріті.

– Ти купила шубу? – сердито промовила Клеріті.

– Подобається? – відповіла Ґлорія. – Це лисиця!

– *Шубу*? Як ти могла?

Я вирішила, що це гра, за умовами якої треба знаходити вихід з-під покривал, і почала пробиратися до голови Клеріті, але її рука пірнула під ковдру й штовхнула мене донизу.

– Ну, це ж не те, щоб я когось убила. Вона була вже мертва, коли я купувала шубу. І не хвилюйся: я впевнена, що цей звір був, як ти кажеш, на вільному вигулі.

– Маєш на увазі: доки його не впіймали. Господи, Ґлоріє. Ти ж знаєш, як я через це почуваюся.

– Якщо так сильно цим переймаєшся, то не треба її носити.

– Наче я б носила! Про що ти думала?

– Гаразд, мені шкода, але вона потрібна мені в поїздці: Аспен – єдине місце, де ще можна носити хутро, не почуваючись винною. Ну, і, може, Франція.

– Аспен? Коли ти їдеш до Аспена?

Рука Клеріті притиснула мене до місця.

– У середу. Тож, гадаю, завтра нам треба піти по крамницях, лише нам удвох.

– Завтра понеділок. Мені треба до школи, – сказала Клеріті.

– Ну, *школа*. Це звичайний день.

Ноги Клеріті висунулися з-під ковдр, які м'яко лежали поверх моєї голови.

– Хочу йогурт, – сказала Клеріті.

Я визирнула з-під ковдр, але було надто пізно – Клеріті вже йшла.

– Ненавиджу, як ти носиш ці шорти, – казала Ґлорія, коли Клеріті зачиняла двері, – у них твої стегна такі огрядні.

Залишившись одна в ліжку, я швидко зметикувала, що підлога далеко, далеко поза досяжністю моїх маленьких лап. Підвиваючи від розчарування, я блукала по м'яких ковдрах, глибоко вдихаючи запах м'якої подушки. На ліжку валялося кілька іграшок, і я трохи пожувала їх.

Потім двері відчинилися. Повернулася Клеріті. Я замахала хвостом, лизнула її в обличчя, коли вона нахилилася до мене, і відчула в її подиху солодкий молочний запах. Чи є щось більш радісне, ніж лизати обличчя дівчини, доки та не захихотить?

Коли Клеріті виносила мене надвір, то сховала глибоко під сорочку, щоб я не мерзла. Вона похвалила мене за те, що я «присіла» у дворі, і погодувала маленькими шматочками холодного солоного м'яса. Смак був такий сильний, що обпік мені язика.

– Завтра принесу тобі трохи їжі для цуценят, Моллі, обіцяю-обіцяю-обіцяю. Хочеш іще шинки?

Тієї ночі я спала в оберемку рук Клеріті. Вона гладила мене долонею, шепочучи:

– Я люблю тебе, Моллі. Люблю тебе.

Поринувши в сон, я ще відчувала дотик її руки. Денні справи настільки виснажили мене, що за ніч я не прокинулася жодного разу.

Клеріті встала, коли сонце тільки-но сходило, одяглася й винесла мене зробити мої справи з дивною осторогою, говорячи ледь чутним шепотом. Мій маленький міхур ледь не луснув. Потім вона віднесла мене сходами вниз, у підвал.

– Це мій особливий закуток під сходами, Моллі, – прошепотіла вона. – Я називаю його своїм клубом. Бачиш? Ось тобі подушка, а ось трохи води. Ти маєш сидіти тихо, гаразд? Я не піду по крамницях із Ґлорією, але мені доведеться ненадовго відійти. Та обіцяю, що повернуся, щойно вона піде з будинку. А поки не гавкай. Сиди тихо, Моллі, сиди тихо.

Я обнюхала маленький закуток, такий низький, що Клеріті довелося присісти. Вона простягнула мені ще трохи холодної солонини й погладила так, що я зрозуміла: вона збирається залишити мене. Тож коли дівчина раптом відсторонилася й пересунула коробки, щоб замурувати мене в закутку, я прудко чкурнула назовні.

– Моллі! – прошипіла Клеріті.

Я помахала хвостом, сподіваючись, що вона зрозуміла: я не хочу сидіти в тому маленькому закутку. Думала, що чітко виразила свої почуття, коли ми були в будинку Дженніфер: я хочу бути з Клеріті. Вона підібрала мене й повернула всередину, і цього разу мені не вистачило спритності випередити коробки біля виходу. Що вона робила?

– Будь хорошою, Моллі, – промовила Клеріті з-поза коробок. – Пам'ятай: сиди тихо. Не гавкай.

Я подряпала коробки, але Клеріті не повернулася, і зрештою я облишила спроби. Ненадовго задрімала, а тоді знайшла пластмасову іграшку, щоб трохи пожувати. Але щойно довелося «присісти» в кутку, як маленьке місце під сходами втратило для мене всю принадність. Я дзявкнула, шкодуючи, що не можу сильніше. Навіть у маленькому просторі, де голос луною повертався до мене, він звучав тоненько й жалюгідно. Хай там як, а, розпочавши гавкіт, я вирішила, що буде безглуздо його припиняти.

Я зробила паузу, задерши голову, коли почула, як хтось рухається нагорі. Але ніщо не вказувало на те, що Клеріті чи Ґлорія йдуть рятувати мене, тож я загавкала знову.

А тоді я безпомилково почула скрип дверей, які відчинялися над сходами. Чиїсь кроки наближалися до мене, і, коли вони пролунали просто над головою, я загавкала так гучно, як тільки могла. У підвалі хтось був.

Я гадала, що то Клеріті, але потім почула дещо незвичне: людське виття, щось середнє між плачем і голосінням. Це був жахливий звук, звук болю і, мабуть, страху. Що відбувалося? Я припинила гавкати, трішки злякавшись. Міцний квітково-олійно-мускусний запах заплив до мене з-поза коробок.

Я чула, як над головою відчиняються й зачиняються двері. Почулися кроки, а тоді я відчула, як хтось стоїть на вершечку сходів.

– Ґлоріє? Ти внизу? – це була Клеріті.

Скорботне виття тривало й далі. Я мовчала: жодна людина за все моє життя не видавала таких звуків.

Кроки задріботіли сходами вниз.

– Ґлоріє? – гукнув голос Клеріті.

Почувся гучний скрик: «А-а-а-а!» – і я впізнала Ґлорію.

Клеріті заверещала теж:

– А-а-а-а!

Я заскавчала – що відбувалося?

– Клеріті Джун, ти мене на смерть перелякала! – видихнула Ґлорія.

– Чому ти не відповідала? Що ти робила? – спитала Клеріті.

– Співала! Я була в навушниках! А ти що робиш удома? Що в сумці?

– Я дещо забула. Це, гм, це собача їжа. У нас у школі благодійна роздача продуктів.

– Ти справді вважаєш, що це добрий жест – роздавати собачу їжу?

– Ма-*мо*. Це не для людей. Це для їхніх собак.

– Тобто ти хочеш сказати, що вони себе прогодувати не можуть, але тримають собак? Куди котиться ця країна?

– Збираєш речі у прання? Я допоможу тобі скласти, – сказала Клеріті. – Віднесімо це нагору.

Вони пішли нагору, знову залишивши мене саму.

Я була дуже, дуже голодна.

Розділ 7

Клеріті все ж повернулася, і я рада була бачити дівчину, як і миску з їжею в її руках.

– Нарешті пішла. О Моллі, мені дуже, дуже шкода.

Я зарилася мордою в миску, хрумкаючи їжу, доки не пересохло в роті, і випила стільки води, скільки могла втримати. Потім Клеріті винесла мене на заднє подвір'я, де сяяло сонце й дзвеніли жуки, а трава була свіжою й теплою. Я розтягнулася на траві, упиваючись щирою радістю, і Клеріті лягла поряд зі мною. Кілька хвилин ми гралися в перетягування рушника, але цілий ранок гавкоту виснажив мене, і коли вона взяла мене на руки й пригорнула до грудей, я одразу ж глибоко заснула.

Прокинулась я знову в маленькому закутку. Однак, щойно дзявкнувши, я почула стрімкий тупіт ніг, а тоді Клеріті відсунула коробки вбік.

– Тш-ш-ш, Моллі! Треба сидіти тихо! – сказала Клеріті.

Здається, я її зрозуміла: коли я хочу бачити її, треба гавкати – і вона прийде.

Дівчина дозволила погратись у підвалі й згодувала мені ще трохи їжі. Коли мені знадобилося присісти на цементній підлозі, вона прибрала й не засмутилася, що я не змогла дотерпіти, доки опинюся надворі. Вона обіймала мене, цілувала всю морду й випромінювала захоплення такої сили, що я тремтіла від щастя.

Ми гралися й гралися, доки мені не захотілося спати. Вона навіть розбудила мене ввечері, щоб пововтузитись у прохолодних сутінках заднього подвір'я, коли всі жуки вже стихли. Як весело було надворі в такій тиші!

Наступного ранку згори долинали гучні звуки, а на додачу чувся голос Ґлорії:

– Можна зробити музику тихіше?

Я гавкала й дряпала коробки, що перекривали мені вихід, намагаючись з'ясувати, що відбувається. Я знову сама? Ні, нагорі все ж хтось був: я чула кроки. Потім колихнулося повітря: двері з вулиці до підвалу відчинилися. Коробки від'їхали вбік, і я вистрибнула просто в руки Клеріті. Моє серце плигало від радощів. Час знову розважитися!

– Ти маєш сидіти дуже тихо, – сказала вона мені.

Дівчина винесла мене на заднє подвір'я й за ворота, а тоді опустила на землю, і ми пішли на прогулянку. Потім каталися на машині (на передньому сидінні!), а тоді пішли гратися до парку на весь день. Ми були здебільшого самі, якщо не зважати на жінку з маленьким чорним собакою на ім'я Ходи-Сюди-Майло. Чорний собака підбіг до мене, і я кліпнула очима й покірно сіла на землю, розуміючи, що, як цуценя, маю показати Ходи-Сюди-Майлу, що не становлю загрози.

– Ходи сюди, Майло! – знов і знов гукала жінка.

Чорний собака грубо штовхнув мене мордою, збивши з ніг, а тоді Клеріті нахилилася й узяла мене на руки, тримаючи, як Дженніфер, коли годувала дивним молоком.

Коли Ходи-Сюди-Майло пішов, Клеріті поставила мене на землю й почала бавитися, наближаючи своє обличчя до мого. Я була така щаслива, що дзявкала й крутилася на місці.

– Завтра вона їде, – сказала мені Клеріті. – Я лише маю сховати тебе ще на ніч, а потім вона на тиждень поїде. Зможеш сьогодні втриматися від гавкоту?

Я жувала паличку.

– Не знаю, що мені робити, Моллі. Вона ніколи не дозволить мені залишити тебе.

Клеріті схопила мене й з усієї сили обняла.

– Я так тебе люблю.

Я відчувала приязнь, яку виливала на мене Клеріті, але цієї миті була по-справжньому зосереджена на своїй паличці, тож не спромоглася на більше, ніж махнути хвостом.

Коли ми повернулися додому, Клеріті одразу ж відвела мене вниз і посадила в маленький закуток під сходами, заставивши коробками. Я була розчарована й виразила своє невдоволення залпом гавкоту, від чого вона миттєво з'явилася.

– Треба, щоб ти не гавкала, гаразд, Моллі? Мати буде вдома з хвилини на хвилину.

Вона знову пересунула коробки. Правду кажучи, я втомилася, граючись цілий день, тож лягла подрімати. Однак прокинулася від стуку вхідних дверей.

– Я вдома! – пролунав у будинку голос Ґлорії. – Зачекай, зараз побачиш, що я купила в «Неймані».

Хоч я вже кілька днів чула запах і голос Ґлорії, але досі не мала можливості привітатися з нею. Я гадала, що, напевно, вона зрадіє, як Клеріті, побачивши мене. Я дзявкнула кілька разів, потім зачекала, але почула лише розмови. Я загавкала знову, а тоді отримала очікуваний результат – двері наді мною відчинились, і почулися кроки вниз. Клеріті відсунула коробки.

– Будь ласка, Моллі, *будь ласка*. Благаю: тихо.

Клеріті нагодувала мене, а потім віднесла під курткою вниз вулицею, і ми гуляли, гуляли. Коли ж повернулися, було темно й прохолодно. Клеріті знову посадила мене до закутка.

– Гаразд. Лягай спати, добре, Моллі? Лягай спати.

Я намагалася вислизнути, доки вона загороджувала вхід коробками, але була недостатньо спритною. Дівчина вибігла нагору рипучими сходами й зачинила двері, а тоді стало тихо.

Я трохи поспала, але потім прокинулася й згадала, що зовсім сама. Я заскавчала, знаючи, що нагорі Клеріті, певно, лежить зараз у ліжку, теж почуваючись самотньою. І від цього мені було сумно. Вона, мабуть, гадає, що мені подобається лежати на гарній подушці під сходами, але насправді я хотіла бути з нею. Я загавкала. Відповіді не було, тож я гавкала ще й ще.

– Клеріті! Що це за звук? – заверещала Ґлорія.

Я почула біг, а тоді двері над сходами відчинилися.

– Гадаю, це було знизу! – вигукнула Клеріті. Я помахала хвостом, коли вона спустилася сходами. – Повертайся в ліжко, Ґлоріє. Я з цим розберуся.

– Звучало, наче тварина! – відповіла Ґлорія.

Я чула, як рухається Клеріті по той бік коробок, і взялася дряпати їх. Було чутно, як ходить по дому Ґлорія, а тоді я зрозуміла, що вона стоїть на вершині сходів.

Я гавкнула.

– От знову! – прошипіла Ґлорія. – Це собака, у будинку собака!

Клеріті відсунула коробки, і я впала в її обійми, лижучи обличчя.

– Ні, це… О Боже, це лисиця! – скрикнула вона. – Не підходь!

– Лисиця? Що? Ти впевнена?

– Лисиці гавкають, Ґлоріє, – сказала Клеріті.

– Як вона потрапила в дім? Що тут робить лисиця?

– Мабуть, підвальні двері вітром відчинило. Певно, прийшла на запах твоєї дурної шуби.

Тепер Клеріті всміхалася мені. Ми грали в перетягування рушника, і дівчина тягнула не надто сильно.

– Бути цього не може, – сказала Ґлорія.

– У них дуже чутливий нюх! Я спробую вигнати її з будинку й далі по вулиці, – сказала Клеріті.

– Ти впевнена, що це лисиця? Лисиця, тобто звір?

– Я знаю, які на вигляд лисиці. Ця маленька.

– Треба викликати поліцію.

– Наче копи приїдуть заради лисиці. Я просто вижену її надвір. Стій там на випадок, якщо вона спробує втекти через сходи.

Було чути, як вдихнула Ґлорія й захряснула двері. Клеріті взяла мене на руки й вибігла крізь задні двері в прохолодну ніч, не випускаючи, доки ми не звернули за ріг.

Я не розуміла гри, у яку ми грали, але після тряски я «присіла» й була готова продовжувати шлях. Клеріті ходила зі мною вулицею туди-сюди, а тоді з-за рогу виїхала машина й зупинилася. Вікно опустилося, і я відчула запах Роккі! Я поставила лапи на металеву

стінку машини й спробувала зазирнути всередину. Запах Трента відчувався теж.

– Дякую, що робиш це, Тренте, – сказала Клеріті.

– Усе гаразд, – відповів хлопець.

Клеріті підняла мене й подала крізь вікно. Я переповзла через груди Трента, лизнувши його на знак привітання, а потім обнюхала сидіння. Роккі в машині не було, але він бував тут раніше. Ми обоє були собаками переднього сидіння.

Того вечора я поїхала додому з Трентом, але Клеріті з нами не поїхала. Я була засмучена, коли ми від'їжджали, і скиглила, гадаючи, куди поділася моя господиня. Та коли ми приїхали додому до Трента, там був Роккі! Ми безмежно зраділи, побачивши одне одного, і боролись у вітальні, і на задньому подвір'ї, і в спальні Трента. Хлопець мав молодшу сестру, яка гралася з нами, і сам із нами бавився, і навіть їхні батьки долучалися. У розпал усієї цієї розваги я заснула, раптом відчувши таку втому, що просто лягла на місці, хоча Роккі продовжував жувати мій писок.

Наступного ранку, щойно прокинувшись, ми з братом заново розпочали гру. Він був трохи більший за мене і явно дуже прив'язаний до Трента, адже іноді переривав боротьбу й підбігав до хлопця, щоб його погладили й похвалили. Через це я сумувала за Клеріті. Але щоразу, як таке мені спадало на думку, Роккі плигав на спину, і ми все починали спочатку. Я втішала себе, що вона по мене повернеться, і нарешті це сталося.

Пізно ввечері задні ворота гримнули, і ми з Роккі рвонули з місця подивитися, хто це може бути. Це була Клеріті. Ми вдвох почали стрибати на неї, і нарешті я загарчала на Роккі, що поводився так, ніби він для неї такий же важливий, як і я.

Клеріті й Трент стояли на задньому подвір'ї й дивилися, як я бавлюся з братом. Я намагалася показати їй, що можу повалити Роккі, коли захочу, але він не хотів піддаватися.

– Ще не поїхала? – спитав Трент.

– Ще ні. Її рейс лише о першій. Я сказала, що мені рано вставати до школи.

– То ти *йдеш* до школи?

– Не сьогодні.

– Сі Джей, ти не можеш і далі прогулювати школу.

– Я потрібна Моллі.

Я завмерла, почувши власне ім'я, і Роккі застрибнув мені на спину.

– Моллі в тебе лише три дні. Як щодо решти часу?

– Я просто не відчуваю, що школа має якийсь стосунок до мого життя.

– Ти учениця старших класів, – мовив він. – Школа і *є* твоє життя.

– Піду в понеділок, – сказала йому Клеріті. – Просто хочу цього тижня провести час із Моллі, доки Ґлорії не буде.

– А коли Ґлорія повернеться, тоді який план?

– Не знаю, Тренте! Часом люди не планують геть усе – воно просто стається, зрозуміло?

Ми з Клеріті поїхали кататися, і я сиділа на передньому сидінні. Ми пішли до парку, де все було вкрито травою, але там гуляв лише один собака, неприязний коричневий пес, якого цікавило тільки ходити зі своїм господарем по доріжці. Потім ми пішли додому і, дякувати Богу, мене не посадили знов у крихітний закуток під сходами, а дозволили бігати по всьому будинку. Я відчувала запах Ґлорії, але її там не було.

Я спала в ліжку Клеріті, але була така схвильована, що постійно прокидалася й лизала її обличчя. Вона відмахувалася від мого носа, але в цьому жесті не було злості. Нарешті вона просто дала мені м'яко пожувати її пальці, коли я відчувала таку потребу. Так минула ніч.

Наступного дня йшов дощ, і ми гралися всередині, виходячи лише для того, щоб я зробила свої справи на мокрій траві.

– Моллі! До мене! – гукнула Сі Джей.

Я почимчикувала вглиб коридору. Запахи Ґлорії ставали все сильнішими. Сі Джей усміхнулася й кивнула мені, а я з цікавістю

дивилася на неї. Вона поштовхом відчинила двері, і нестерпні запахи Ґлорії полилися назовні.

– Бачиш собаку в дзеркалі? – спитала Сі Джей.

Я почула слово «собака» й вирішила, що вона хоче, аби я увійшла крізь двері. Я зробила це й миттєво завмерла на місці: там був собака! Схожий на Роккі. Я рвонулася вперед, потім здивовано позадкувала, адже той агресивно стрибнув на мене. Це був не Роккі – власне, він узагалі не пахнув як собака. Я помахала хвостом – і він помахав. Я нахилила голову – і він нахилив одночасно.

Це було так дивно, що я загавкала. Здавалося, що він теж гавкає, але не видає ні звуку.

– Скажи «привіт», Моллі! Узяти собаку! – сказала Сі Джей.

Я погавкала ще трохи, а тоді наблизилася, принюхуючись. Собаки не було, лише щось схоже на собаку. Це було дуже дивно.

– Бачиш собаку, Моллі? Бачиш собаку?

Хай що відбувалося, це було не дуже цікаво. Я відвернулася й понюхала під ліжком, де лежали запилені черевики.

– Хороша собака, Моллі! – сказала Сі Джей.

Мені подобалося, коли мене хвалили, але добре було покинути кімнату. Щось тривожне відчувалось у цій собакоподібній істоті без запаху.

Наступний ранок був вогкий і запашний. Я обнюхала кількох черв'яків, але їсти не стала, бо коли вже зробиш це кілька разів, то знаєш, що вони ніколи не смакують краще, ніж пахнуть.

Щойно ми повернулися додому, як хтось прийшов. Я підбігла до парадних дверей і загавкала. Я бачила тінь по той бік дверного скла.

– Обережно, Моллі. Відійди, – сказала Клеріті й трохи прочинила двері.

– Ви Клеріті Магоні? – спитала жінка по інший бік дверей.

Я ткнулася мордою в шпарину й спробувала протиснутися назовні, але Клеріті втримала мене в домі. Я помахала хвостом, аби людина знала, що гавкіт – то все несерйозно, я лише виконую свою роботу.

– Мене називають Сі Джей, – сказала Клеріті.

– Сі Джей. Я офіцер Луеллін. Шкільний контролер. Чому ви сьогодні не в школі?

– Я хвора. – Сі Джей відвернулася й кашлянула.

Жінка на вулиці глянула на мене згори вниз, і я старанніше замахала хвостом. Чому б нам усім не піти надвір і не погратися?

– Де ваша мати?

– Пішла в магазин. По ліки для мене, – сказала Сі Джей.

Довгу мить вони просто стояли. Я позіхнула.

– Ми залишили для неї кілька повідомлень, і вона не перетелефонувала, – сказала жінка.

– Вона дуже зайнята. Продає нерухомість.

– Ну, гаразд. Я хочу, щоб ти передала їй ось це, добре? – Жінка простягнула Клеріті клаптик паперу. – Ти пропустила дуже багато уроків, Сі Джей. Люди хвилюються через тебе.

– Певно, я довго хворіла.

– Передай це своїй матері. Я чекатиму на її дзвінок. Перекажи їй, що вона може зателефонувати в будь-який час, залишити мені повідомлення, якщо я не відповім. Зрозуміло?

– Так.

– До побачення, Сі Джей.

Клеріті зачинила двері, з наляканим і сердитим виглядом пройшла на кухню, виклала якісь речі на стіл.

– Моллі, нам потрібне морозиво, – сказала вона.

І поклала мені в миску холодний смачний солодкий наїдок.

Клеріті сиділа за столом і їла, їла. Я теж сиділа, пильно дивлячись на неї, але вона більше нічим мене не пригощала. Доївши, вона поклала якісь папірці, на котрих відчувався той самий солодкий запах, у ємність під раковиною, і я не могла зрозуміти, чому не на підлогу, щоб я облизала. Такі вже люди – викидають найсмачніше.

Невдовзі по тому Клеріті увійшла до ванної й стала на маленьку пласку квадратну коробку, більшу за собачу миску, але не таку високу.

– Два і шість десятих фунти? Боже! Я така ідіотка! – засмучено прошипіла вона. Її біль передався мені, та, схоже, дівчина не зрозуміла, що я намагаюся її втішити.

Вона видала грубий звук, а тоді нахилилася над чашею з водою, і її знудило. Я ступала позаду неї, стривожена, бо відчувала її біль і розпач. Я носом чула солодкуватий запах харчів, з'їдених раніше, а потім вона потягнула ручку – і запах із шумом зник. Я з усієї сили махала хвостом, намагаючись забратися їй на коліна й лизнути, і згодом це начебто дало якусь користь, хоча вона й досі була засмучена.

За кілька днів у нас встановився звичний порядок життя. Щоранку Клеріті покидала мене саму в підвалі на кілька годин поспіль, замурувавши в закутку під сходами. Вона приходила додому десь опівдні, гралася зі мною, прибирала будь-який безлад і годувала мене, а по обіді збігала сходами вниз із криком «Моллі!» і тоді залишалася вдома до наступного ранку. Вона, як я збагнула, ходила до школи, як колись мій хлопчик Ітан. І це мені подобалося не більше.

Щоночі ми з Клеріті гралися так: вона закривала мене в закутку за допомогою коробок, а сама лишалася по той бік, звідки я відчувала її запах. Якщо я плакала чи гавкала, вона відсувала коробки і з притиском казала: «Ні!» Якщо я сиділа тихо, Клеріті знову відсувала коробки й давала мені смачненького. Так ми гралися все довші й довші проміжки часу, протягом яких я мала сидіти тихо й щоразу діставала смачненьке. Зрештою мені стало зрозуміло, що, коли я під сходами, дівчина хоче, аби я поводилася тихо, доки вона не опиниться просто по той бік коробок.

Мені не подобалося сидіти там самій, я могла б вигадати безліч інших ігор, грати в які було б значно веселіше.

Коли довелося просидіти там цілу ніч, я була цілком упевнена, що це помилка, особливо коли почула, як Клеріті підіймається нагору. Однак щоразу, як я гавкала, Клеріті спускалася й казала: «Ні!» А коли

я нарешті здалася й лягла, вона розбудила мене й дала закуску. Я не розуміла цього всього до пуття.

Потім одного дня Клеріті сказала:

– Гаразд, вона їде. Зробімо це, Моллі.

Вона відвела мене вниз і посадила під сходи. Я сиділа тихо. Потім почула голоси та кроки й зрозуміла, що Ґлорія повернулася додому.

Я сиділа тихо.

Клеріті щедро пригостила мене й вивела на довгу прогулянку. Я відчувала запах кролика! Коли настала темрява, вона відвела мене до закутка, і я з важким зітханням уляглася. Однак поводилася тихо й рано-вранці отримала щедру закуску та прогулянку.

– Будь хорошою. Сиди тихо. Я люблю тебе, Моллі. Я люблю тебе, – казала Клеріті.

Потім вона пішла. Я трохи подрімала, а тоді почула, як нагорі ходить Ґлорія. Чи знає вона, що мене треба годувати смачненьким, щоб я сиділа тихо?

Клеріті нещільно заставила вихід коробками, і, тицьнувшись туди носом, я виявила, що можу відтіснити коробку настільки, щоб просунути голову в отвір. Я звивалася, штовхала й напружувалася – і опинилася на волі!

Хоч я стала достатньо великою, щоб піднятися сходами, видертися нагору виявилося нелегко. Двері були відчинені, і тієї ж миті, як я досягла найвищої сходинки, продзвонив дзвінок. Я чула, як Ґлорія йде по підлозі, щоб відчинити парадні двері.

Я покрокувала до вітальні, зупинившись обнюхати валізу, якої раніше там не було.

– Так? – промовила Ґлорія, стоячи у дверях.

Повітря, що віяло з вулиці, принесло звук дивовижних трав і дерев, а разом із ним – сильний квітковий запах від Ґлорії, такий міцний, що загрожував придушити все інше.

– Міс Магоні? Я офіцер Луеллін, шкільний контролер, який займається випадком Сі Джей. Вона віддала вам оповістку?

Я підступила ближче, щоб привітатися з Ґлорією. Офіцер на порозі глянула на мене.

– Оповістку. Клеріті? Про що йдеться?

– Перепрошую. Мені треба з вами поговорити. Ваша донька була відсутня в школі забагато днів за семестр.

Ґлорія просто стояла на місці, хоч я була зовсім поруч. Я поставила лапу на її ногу.

Вона глянула вниз на мене й заверещала.

Розділ 8

Ґлорія зістрибнула з ґанку, і я побігла за нею, махаючи хвостом обом жінкам.

– Це не лисиця! – заверещала Ґлорія.

Інша жінка присіла й погладила мене. У неї були теплі ніжні руки, від яких пахло милом і якимись горішками.

– Лисиця? Звісно, ні, це ж цуценя.

– Що воно робить у моєму будинку?

Жінка встала.

– Не можу відповісти вам, мем, це ж ваш будинок. Собака була тут, коли я бачилася з вашою донькою минулого тижня.

– Це неможливо!

– Що ж… подивіться, – сказала жінка, – ось іще одна копія оповістки разом із викликом до суду. – Вона передала Ґлорії якісь папери. – Вам треба буде прийти до суду з вашою донькою. Зрозуміло? Оскільки вона неповнолітня, ви за законом зобов'язані супроводжувати її.

– А що із собакою?

– Перепрошую?

При слові «собака» я сіла. Ґлорія здавалася чимось засмученою, а ось мила леді, гадала я, цілком могла б пригостити мене. Я полюбляла будь-які горішки, навіть солоні, що обпікали язика.

– Заберіть із собою собаку, – сказала Ґлорія.

– Я не можу зробити цього, мем.

– Хочете сказати, вас більше хвилює школярка, що прогуляла кілька уроків, ніж жінка в собачому полоні?

– Власне… так, саме так.

– Та це найтупіше з усього, що я чула. Що ви за офіцер поліції?

– Я шкільний контролер, міс Магоні.

– Я подам офіційну скаргу комісарові поліції.

– Ваше право. А наразі побачимося в суді.

Жінка розвернулася й пішла. Отже, ніяких пригощань.

– Ну, то що мені робити із собакою?! – крикнула їй Ґлорія.

– Викличте контроль за тваринами, мем, вони цим займаються.

– Гаразд, викличу, – сказала Ґлорія.

Я спробувала було піти за нею до будинку, але аж присіла від страху, коли вона крикнула на мене: «Ні!» Ґлорія захряснула двері, залишивши мене надворі.

Я вийшла на переднє подвір'я. Був черговий погожий день. Може, той кролик і досі чекає мене на вулиці. Я побрела вздовж тротуару, обнюхуючи кущі.

Передні подвір'я будинків на вулиці нагадали дім, де жив Ітан, перш ніж переїхав на Ферму: достатньо великі, щоб у них гратися, і часто обгороджені кущами. Повітря було повне солодкого запаху квітів, і зелень буяла й рясніла скрізь. Я відчувала запахи собак, котів і людей, але жодних качок чи кіз. Випадкова машина проїхала повз мене, звихривши повітря й додавши до буйства запахів свої металево-мастильні аромати.

Я почувалася поганою собакою, блукаючи на волі без повідця, але ж Ґлорія сама мене відпустила, тож, мабуть, усе гаразд.

Приблизно за годину обнюхувань і досліджень я почула кроки й побачила чоловіка, що гукав:

– Сюди, цуцику!

Моїм першим прагненням було підійти просто до нього, але я зупинилася, побачивши в його руці палицю з петлею. Він наближався до мене, виставивши її перед собою.

– Ну ж бо, хороша дівчинка, – казав він мені.

Я шиєю відчувала ту петлю, наче вже була в ній, і відскочила назад.

– Ну ж бо, не тікай, – тихо провадив він.

Я опустила голову й спробувала пробігти повз нього, але він зробив випад – і за мить я вже звивалася на кінці палиці.

– Попалася! – вигукнув він.

Я злякалася. Це було неправильно. Я не хотіла йти з чоловіком, що тягнув мене за палицю до фургона. Петля на шиї стиснулася, притискаючи мою голову до шини, а тоді він підхопив мене, почувся ляскіт металу – і я опинилась у клітці позаду фургона.

– Гей!

Чоловік обернувся на звук кроків.

– Гей!

Це була Клеріті.

– Що ви робите? Це моя собака!

Чоловік виставив руки перед Клеріті, котра стояла напроти нього, важко дихаючи. Я сперлася лапами на сітку й замахала хвостом, радіючи її появі.

– Зачекайте-но, зачекайте, – промовив чоловік.

– Ви не можете забрати мою собаку! – сердито сказала Клеріті.

Чоловік схрестив руки на грудях.

– Я *забираю* собаку. Ми отримали скарги, і вона бігає без нагляду.

Я дзявкнула, даючи їй знати, що я тут і чекаю, доки мене випустять.

– Скарги? Моллі – лише цуценя. Хто скаржиться на цуценя? – здивувалася Клеріті. – Що воно робить, занадто сильно *тішить* людей?

– Це вас не обходить. Якщо це ваша собака, можете забрати її в притулку в будь-який час завтра по обіді.

Чоловік зібрався йти.

– Але зачекайте! Зачекайте! Вона лише... – Сльози котилися по обличчю Клеріті. Я заскиглила від бажання поцілувати її, щоб відігнати смуток, а вона прикрила рота рукою. – Вона не зрозуміє, якщо ви заберете її. Я взяла Моллі з притулку, її вже одного разу покинули. Будь ласка, будь ласка. Не знаю, як вона опинилася на вулиці, але обіцяю: цього більше не станеться. Чесно-чесно. Будь ласка?

Плечі чоловіка здригнулися. Він глибоко вдихнув, а тоді повільно видихнув.

– Ну… гаразд, послухайте… Добре, але вам треба буде зробити їй щеплення, вставити чип, а за кілька місяців – стерилізувати. Домовились? А потім отримати дозвіл. Це закон.

– Зроблю. Обіцяю.

Гра у фургон скінчилася. Чоловік відчинив клітку, і Клеріті нахилилася, витягла мене й обійняла, а я цілувала її обличчя, а тоді подивилася на чоловіка – чи не хоче, щоб його теж поцілували.

– Гаразд, – сказав чоловік.

– Дякую, дякую, – промовила Клеріті.

Фургон поїхав. Клеріті стояла й дивилася йому вслід, не випускаючи мене з рук.

– Скарги, – буркнула вона.

Коли ми йшли додому, я відчувала, як гучно б'ється її серце. Увійшовши парадними дверима, вона зупинилася й опустила мене. На підлозі, просто під носом, лежав папірець, і я обнюхала його, відчувши запах жінки, котра нещодавно була в нас на порозі. Клеріті підібрала папірець і подивилася на нього.

– Клеріті? Це ти?

З-за рогу вийшла Ґлорія й зупинилася, не зводячи з мене очей. Я замахала хвостом і рушила було до неї, щоб привітатися, але Клеріті нахилилася й підхопила мене на руки.

– *Що*? Що ти робиш? – обурено спитала Ґлорія.

– Це Моллі. Вона… вона моя собака.

Руки Клеріті тремтіли.

– Оце вже ні, – відрізала Ґлорія.

– Що саме «ні»? Не Моллі? Чи не собака? – не зрозуміла Клеріті.

– Геть! – гаркнула Ґлорія.

– Ні! – скрикнула Клеріті у відповідь.

– Тобі не можна тримати собак у моєму будинку!

– Вона залишиться в мене!

– Не смій зараз сперечатися зі мною! Знаєш, у якій ти халепі? До мене приходила офіцер поліції. Ти прогуляла стільки уроків, що тебе прийшли заарештувати.

Клеріті поставила мене на підлогу.

– Ні! Не став цю тварюку на мій килим.

Через увесь цей крик я відсахнулася від Ґлорії.

– Це собака. Вона нічого не зробить, бо щойно попісяла надворі.

– Собака? Упевнена, що не *лисиця*?

– А що, нова *шуба* знадобилася?

Я підійшла до канапи, але під нею нічого не було, окрім запахів пилу. Правду кажучи, більшість ароматів у цьому домі походила від Ґлорії.

– Воно хоче задерти лапу на диван! Я зараз когось викличу! – заверещала Ґлорія.

– Ти хоч потурбувалася це прочитати? – спитала Клеріті, зашелестівши папірцем у руці, і я пильно стежила, чи не збирається вона кинути його. – Це виклик для *тебе*, ти ж знаєш. Ти теж повинна з'явитися в суді.

– От що: я скажу їм, що ти зовсім некерована.

– А я розповім чому.

– Що «чому»?

– Чому мені вдалося прогуляти стільки уроків. Ти постійно у своїх поїздках і залишаєш мене без жодного дорослого в домі ще з дванадцяти років. Саму!

– Повірити не можу. Ти *просила* лишати тебе саму. Ти ненавиділа няню.

– Я ненавиділа її, бо вона була п'яницею! Одного разу заснула в машині на під'їзній доріжці.

– Ми не починатимемо про це заново. Хочеш заявити, що я недбало виконую якісь материнські обов'язки, то я просто зателефоную до соцслужб – і можеш жити в сиротинці.

Я зробила кілька кіл і вляглася на м'якому килимі. Однак їхні крики тривожили мене й за кілька хвилин знов підняли на ноги.

– Звісно, так воно й робиться. Просто залишиш мене на ґанку в коробочці, а вони прийдуть у вівторок і заберуть її, вважаючи мене сиротою.

– Ти знаєш, про що я кажу.

– Так. Зателефонуєш соцслужбам і скажеш їм, що більше не хочеш бути матір'ю. А тоді призначать судове слухання. І суддя захоче знати, де ти була весь останній тиждень, – тобто в Аспені, і де ти була, коли їздила до Лас-Вегаса в мої тринадцять, і де ти була, коли *на місяць* злиняла до Нью-Йорка. І знаєш, що він скаже? Він скаже, що тобі місце за ґратами. І всі навколо знатимуть. Вони побачать, як тебе посадять у патрульну машину в кайданках і в шубі, напнутій на голову.

– Моя мати лишала *мене* саму, коли я була набагато молодша за тебе. Я ніколи не скаржилася.

– Та сама мати, що била тебе садовим приладдям? Яка зламала тобі руку у вісім років? Іще б ти скаржилася.

– Я хочу сказати, що зі мною все було гаразд. І з тобою все було добре.

– Ну, а я хочу сказати, що твою матір заарештували й тебе теж заарештують, Ґлоріє. Закони тепер набагато суворіші. Не треба буквально відправляти свою дитину на лікарняне ліжко, щоб потрапити до в'язниці.

Ґлорія не зводила очей із Клеріті, яка важко дихала.

– Хіба що, – тихим голосом промовила Клеріті, – ти дозволиш мені залишити Моллі.

– Не знаю, про що ти.

– Я скажу судді, що збрехала тобі. Що запевняла тебе, нібито ходжу до школи, а насправді прогулювала. Скажу, що це була не твоя провина.

– Це й *не була* моя провина!

– Або можу розповісти, як ти постійно залишала мене заради своїх маленьких подорожей зі своїми бойфрендами. Це угода. Я залишаю Моллі й брешу судді. Якщо спробуєш змусити мене позбутися її – я все розповім.

– Ти така ж жахлива, як твій батько.

– Дідько, Ґлоріє. Це вже навіть не образливо. Надто часто ти мене цим діймала. То як хочеш, щоб я вчинила?

Ґлорія вийшла з кімнати. Клеріті наблизилася до мене й погладила, а я згорнулася на килимі й заснула. Коли я прокинулася, Ґлорії в будинку вже не було. Клеріті господарювала на кухні, тож я підвелася, позіхнувши, і пішла подивитися, що вона робить. У повітрі стояв смачний запах.

– Хочеш тостів, Моллі? – спитала мене Клеріті.

Її голос був сумний, та вона дала мені кілька тостів.

– Але тобі ніякого медового масла, – сказала вона. – Це їжа лише для людей.

Дівчина встала з-за столу, відкрила контейнер – і невдовзі повітря наповнилося принадним запахом нових тостів. Вона впустила кришку, і я почала ганяти її, дряпаючи кігтями гладеньку підлогу.

– Хочеш кришку? Гаразд, бався з нею.

Я полизала іграшку, яка зберігала дивовижний солодкий смак, але на ній не було чого їсти, потім пожувала її. Клеріті встала з-за столу й зробила ще тостів, а потім ще і ще, доки я щасливо жувала іграшку.

– Хліб закінчився, – сказала вона зрештою, кидаючи целофановий пакет у сміттєвий кошик, а тоді зробила ще тостів.

Вона штовхнула ногою іграшку, і та ковзнула по підлозі, а я стрибнула на неї зверху. Виявляється, якщо покласти на неї передні лапи, то можна ковзати, доки не вріжешся в стіну. Яка чудова гра!

– Більше немає. Ходімо, Моллі, – мовила Клеріті. Я почимчикувала за нею до спальні. – Хочеш спати на цій подушці? Моллі?

Клеріті погладила подушку, і я застрибнула на неї й затермосила її в зубах.

Однак дівчина не хотіла гратися. Вона лежала на спині з розплющеними очима. Я поклала голову їй на груди, і Клеріті погладила пальцями моє хутро. Але щось змінилося – вона була сумна. Я пригорнулася до неї, сподіваючись, що зможу витягнути її зі смутку, та коли вона застогнала, я зрозуміла, що зазнаю поразки,

і спробувала лизнути її в обличчя, відчуваючи запах масла з тостом і той солодкуватий присмак, що вкривав іграшку, але вона відвернулася.

– О Боже, – тихо промовила вона.

Клеріті пішла до ванної, і я почула, як вона видає придушений звук, і внюхала запах солодких тостів. Вона знову блювала. Змила воду кілька разів, перш ніж устати й подивитися на свої зуби в дзеркало. Потім стала на маленьку коробку.

– Дев'яносто дев'ять і три, – простогнала вона. – Ненавиджу себе.

Я зрозуміла, що зневажаю ту коробку за її вплив на Клеріті.

– Ходімо спати, Моллі.

Клеріті не понесла мене в підвал, а дозволила спати на ліжку. Я так раділа, що покинула те місце й повернулася в її постіль, що, звісно ж, погано спала, але вона гладила мене, доки я не почала дрімати. Засинаючи, я перевернулась і скрутилася калачиком у неї під боком. Її любов сповнювала мене, а моя – її. Я не просто оберігала її з відданості – я любила Клеріті повно й цілковито, як тільки може собака любити людину. Ітан був моїм хлопчиком, але Клеріті була моєю дівчинкою.

Пізніше я прокинулася від розмови Ґлорії з якимось чоловіком на ґанку. Той сміявся, а тоді завелася та поїхала машина й брязнули парадні двері будинку. Клеріті досі спала. Коридором почулися кроки – мій досвід сидіння під сходами підказав, що це Ґлорія.

Двері в коридор були відчинені, і Ґлорія зупинилася в них, дивлячись на мене поверх ліжка. Її складні запахи лилися в кімнату. Я трохи помахала хвостом.

Більше вона нічого не робила: лише дивилася на мене із затемненого коридору.

Розділ 9

Клеріті мала купу друзів, які приходили гратися зі мною, і потроху я збагнула, що звати її тепер Сі Джей. Люди можуть таке робити – давати всьому нові імена, хоч я й досі лишалася Моллі. Ґлорію звали «Ґлорія», а ще «ма-*мо*». Лише Ґлорія тепер називала Сі Джей Клеріті.

Бувало й навпаки: часом імена залишалися ті самі, а от люди змінювалися. Так, Ветеринаром, чиє друге ім'я було Доктор Деб, тепер був той, кого Сі Джей кликала «Доктор Марті». Він був такий же милий, як і Доктор Деб, але мав волосся між носом і губою й сильні руки, якими ніжно торкався мене.

Моїм улюбленцем серед усіх друзів Сі Джей став Трент, хлопець, який піклувався про мого брата. Трент був вищий за Сі Джей, мав темне волосся й завжди пахнув Роккі. Коли Трент приходив у гості, він зазвичай приводив мого брата, і ми вдвох гасали на задньому дворі, борюкаючись між собою. Ми гралися, доки не падали від виснаження, розтягнувшись на галявині. Часто я лежала, тяжко дихаючи, поверх Роккі й зі щирої приязні тримала його лапу в зубах.

Брат був гладкіший і вищий за мене, але зазвичай дозволяв притиснути себе до землі, коли мені хотілося. Здолавши його, я завжди помічала, що його темно-коричнева морда збігається за кольором із моїми лапами – сам він, однак, був світло-коричневого відтінку. Коли дні стали теплішими, я виявила, що можу вимірювати свій зріст, порівнюючи з Роккі – до речі, мій брат більше не був незграбним цуценям, як і я.

Роккі був цілковито відданий Тренту. Посеред гри він раптом усе кидав і біг до господаря, щоб його погладили. Я слідувала за ним, і Сі Джей гладила мене.

– Гадаєш, він шнауцер-пудель? – питала Сі Джей Трента. – Шнудель?

– Не думаю. Може, доберман-пудель, – казав Трент.

– Дудель? От чудак.

Я помахала хвостом, почувши улюблене прізвисько, і дружньо ткнулася носом у Сі Джей. Ітан називав мене Чудаком – це було особливе ім'я, що втілювало всю ту любов, яку може мати хлопчик до собаки. Почувши це слово від неї, я згадала про зв'язок між моїм хлопчиком і Сі Джей, моєю дівчинкою.

– Або якийсь різновид спанієля, – розмірковував Трент.

– Моллі, ти можеш бути шнудель, спудель, дудель, але не пудель, – мовила Сі Джей, обіймаючи мене й цілуючи в ніс. Я задоволено махала хвостом.

– Гей, поглянь-но. Роккі? Сидіти! Сидіти! – скомандував Трент. Роккі пильно глянув на Трента, сів і завмер. – Хороший собака!

– Я не навчаю Моллі жодних трюків, – сказала Сі Джей. – У мене в житті й без того наказів вистачає.

– Жартуєш? Собаки прагнуть роботи. Жити без неї не можуть. Так, Роккі? Хороший хлопчик, сидіти!

Що ж, я знала, що означає це слово. Цього разу, коли сів Роккі, я теж сіла.

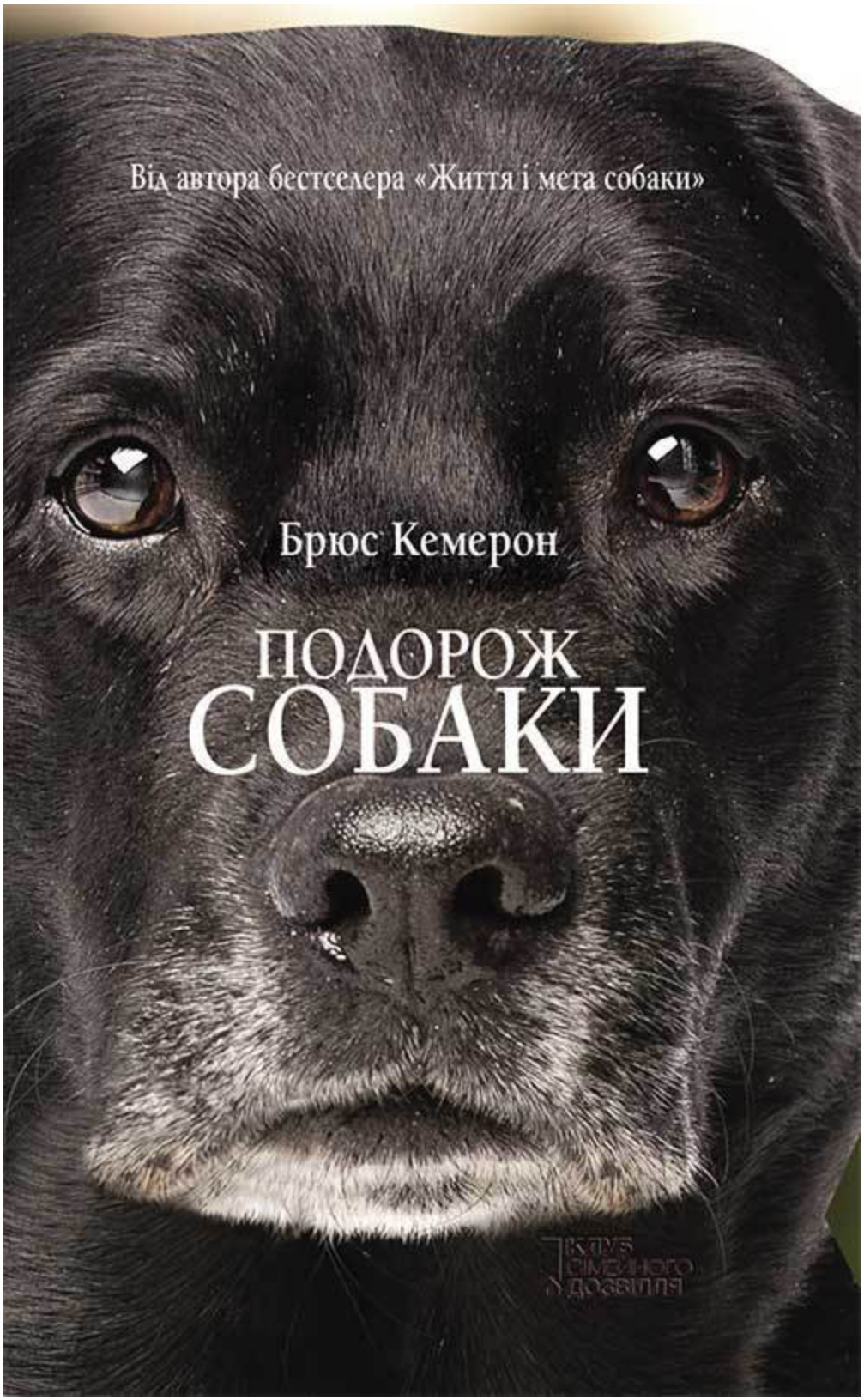
– Диви, Моллі навчилася, спостерігаючи за Роккі! Ти така хороша собака, Моллі!

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.

Від автора бестселера «Життя і мета собаки»
Брюс Кемерон
ПОДОРОЖ СОБАКИ